

MAGYAR LAJKA

vs. Kozma András úrnak

BUDAPEST

VI., Vilmos császár-út 55.

* KERESZTÉNY * NAPILAP

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelős szerkesztő:

DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:

DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Roosevelt elnök az Egyesült Államok nemzetgyűlése előtt beszédet tartott a minden eshetőségre való háborús felkészülésről

Kifejtette, hogy Amerika kiterjedt érdekei szempontjából milyen veszély az új hadviselő módszer. Ötvenezer tengeri és szárazföldi repülőgép építésének azonnali megkezdését indítványozta

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a szenátus és kamara együttes ülésén a nemzetvédelemről beszélt s a többi között a következőket jelentette ki:

— A modern háború kegyetlen erejével és minden vonatkozásban megindult. Egy ország védelme sem elég erős arra, hogy ne kívánjon tökéletesítést. A gépesített haderők naponta kétszáz mérföldes sebességgel tudnak előnyomulni. Az ellenség csapatokat tehet le az ellenséges vonalak mögött. A rajtaütés, mely a hadviselésben mindig fontos tényezőként szerepel, még veszélyesebbé válik az elképesztő gyorsaság miatt, mellyel a korszerű harciszervek ellenséges országokat elérnek és megtámadnak.

Roosevelt ezután nyilatkozott Amerika nagy kiterjedésű érdekeiről, amelyeket kellőképpen kell megvédelmezni. Eddig a két óceán természetes védelmet nyújtott a benyomulás ellen, ma azonban a gyorsaság folytán lehetővé teszi az ellenségnek, hogy felgyújtsa a nemzeti kapitulumot. Az utóbbi napok eseményei világosan megmutatták az amerikaiaknak, hogy az amerikai övezet elleni támadás lehetősége megköveteli, hogy minden eshetőségre felkészüljenek. Ez azt jelenti, hogy hadianyagnak megfelelő mennyiségben kell lenniük, nemcsak papíron, hanem a valóságban is. A példa azt mutatja, hogy azok a nemzetek, amelyek nem készültek fel, az ellenség zsákmányaivá lettek.

Roosevelt ezután élesen szembeszállt azzal a felfogással, mintha az Egyesült Államok hadserege és haditengerészete nem lenne elsőrendű. Végül kérte az Egyesült Államok védelmének tökéletesítésére és befejezésére az újabb hitel megszavazását. Azt követelte, hogy Amerika azonnal kezdjen hozzá 50 ezer tengeri és szárazföldi repülőgép építéséhez. Ezekre az építkezésekre — úgymond — szükség van, amikor a pusztítás minden skrupulus nélkül dúl és a támadó háború megindult.

— En imádkozom, — fejezte be beszédét Roosevelt, — hogy az erőszak elmúljon a világról, de eltökélt szándékom, hogy a tényekkel realisan szembenézek.

1882 millió dolláros rendkívüli hadihitel váratlan támadások kivédésére.

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Újabb jelentés szerint Roosevelt 1882 millió dollárt kért katonai kiadásokra, hogy megakadályozhasson minden váratlan támadást.

Washingtonból jelentik: Roosevelt a törvényhozástól kért 1882 millió dollárból 896 milliót azonnali kiutalását kérte. Ebből a hadsereg 546 millió dollárt, a haditengerészet 250 millió dollárt

kapna. A fennmaradó 100 millió dollár tartalék gyanánt szerepel váratlanul fölmerülő nemzetvédelmi szükségletek fedezésére. Arra kérte a kongresszust, hogy adjon felhatalmazást a kormányának 286 millió dollár erejéig szóló szerződések megkötésére. Hangoztatta, hogy szeretné, ha Amerika repülőgép gyártását annyira fokozná, hogy évente 50 ezer repülőgépet tudjanak gyártani. Reméli a nemzet elfogadja ezt a programot, mely évente 50 ezer repülőgéppel látja el Amerika hadseregét.

Az elnök beszédének előzményei.
Az európai szövetséges államok követel s sürgették az amerikai segítséget.

Washingtonból jelentik (Bucuresta lapok Radior-közlése): Saint Quentin washingtoni francia nagykövet szerdán hosszasan tanácskozott Sumner Welles külügyi államtitkárral az általános politikai helyzetről. A Havas ügynökség jelenti, hogy a washingtoni külügyi hivatalban élénk tevékenység folyik. Az európai államok képviselői egymásután jelennek meg és tájékozódnak a helyzetről s tárgyalnak az amerikai segítség lehetőségeiről.

Diplomáciai körökben az a vélemény, hogy a következő napokban elől a háború sorsa. Németország azonban csak akkor vesztheti el a háborút, ha a szövetségesek a maguk védelmi vonalukban meg tudják állítani a németek előretörését. Mivel arra számítanak, hogy a döntés hamar megtörténik, ebből folyólag a diplomáciai körök jelenleg nem látják a módját, vajjon az Egyesült Államok hirtelen milyen eszközökkel tudna segíteni a szövetségesek ügyén. Általában azonban az

Amerikai közbelépés történt, hogy Olaszország a háborús beavatkozást tartsa függőben

Roosevelt elnök személyes üzenetet küldött Mussolinihez. Az üzenetek további sorozata következik

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda illetékes római körökből úgy értesül, hogy az külügyminiszter útján átadták Mussolininek Roosevelt személyes üzenetét.

A Havas-irodának is megerősítik Rómából a hírt, hogy Roosevelt elnök Ciano közvetítésével a Ducehoz személyes természetű üzenetet juttatott el. Az üzenetet szerdán adták át a Duce-nak. Arról semmit sem közölnek, hogy az üzenet miről szól.

A Reuter-iroda közli a Fehér Ház szóvi-

északamerikai közvélemény úgy látja, hogy a németek sikere az Egyesült Államokra nagy veszélyt jelentene.

Erre a közvéleményre támaszkodva az Egyesült Államok vezetői megtehetik a szükséges intézkedéseket a haditermelés fokozására és arra, hogy minél nagyobb mennyiségű hadianyagot bocsássanak a szövetségesek rendelkezésére.

Roosevelt köztársasági elnök elhatározta, hogy üzenetet küld a törvényhozáshoz a nemzetvédelmi költségvetés növeléséről és ezzel kapcsolatban beszédet is mond a kongresszus előtt. Beszédét az összes amerikai rádióállomások és számos külföldi állomás is közli. A köztársasági elnökség titkára közölte azt is, hogy az elnök a törvényhozás sok tagjának javaslatára határozta el ezt a lépést.

Newyorki lap sürgeti a Németország elleni hadüzenetet.

Newyorkból jelentik: A Newyork Herald Tribune a következőket írja: „Nagyon valószínű, hogy a legkevesebb emberéletet és anyagi kárt igénylő megoldás az lenne, ha azonnal háborút üzennének Németországnak. A német hadigépezet éppen olyan hatalmas, mint amilyen borzasztó. Az Egyesült Államok nem hunyhajja be szemét ez előtt a tény előtt.”

A washingtoni tengerészeti bizottság a Japánnal való háború elkerüléséről.

Washingtonból jelentik (Rádióközlés): Az Egyesült Államok szenátusának tengerészeti bizottságában egy távolkeleti háború lehetőségéről tárgyaltak. Ezzel kapcsolatban megállapították, hogy az Egyesült Államok és Japán háborúja annyira terhes lenne, hogy mindent meg kell tenni annak elkerülésére.

Miért hívják haza az Egyesült Államok polgárait.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok külügyminisztériuma emlékeztet arra, hogy az Európában működő amerikai diplomáciai és konzuli szervek már az ellenségeskedések megkezdése előtt tanácsolták az amerikai állampolgároknak, hogy hagyják el Európát, még mielőtt az utazás veszedelmes lenne, vagy a közlekedés megszakadna. A legutóbbi események és az ellenségeskedések kiterjedésének lehetősége következtében az amerikai állampolgároknak újból tanácsolták az Egyesült Államokba való visszatérést.

vőjének megerősítését, mely szerinti Roosevelt újabb üzenetet küldött Mussolininek, de ez csak egy része egy nagyobb üzenetsorozatnak és nem jelent újabb, különös felhívást.

Newyorkból jelenti a Havas-ügynökség: Roosevelt elnök az Egyesült Államok római nagykövete útján érintkezésbe lépett Mussolinivel és felhívást intézett hozzá, hogy a Duce tartsa fenn tovább is a békét.

Rómából jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint, olasz katonai körökben meg-

erősítik, hogy Roosevelt köztársasági elnök Ciano gróf útján személyes üzenetet küldött Mussolinihez. Az üzenetet szerdán adták át a Ducenak, annak tartalmából azonban semmi sem szivárgott ki.

Newyorkból jelentik: A *Newyork Times* című newyorki lap is megírja, hogy Roosevelt köztársasági elnök új üzenetet küldött Rómába. A szöveget szerdán éjjel után állapították meg a Fehér Házban tartott tanácskozáson, majd továbbították éjszaka két órakor Philipps római amerikai nagykövethoz. A lap hozzáteszi, hogy a határozatot egy olyan jelentés alapján hozták, amely lehetségesnek jelezte, hogy Olaszország a jövő hét keddjén belép a háborúba. A washingtoni külügyminisztériumban a hírt sem nem erősítették meg, sem nem cáfolták.

Olaszországban feszült figyelemmel várják a további eseményeket.

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz közvélemény feszült figyelemmel követi a nyugat-európai

helyzet fejleményeit. Ezek az események, amelyeknek döntő jelentőségével Olaszországban mindenki tisztában van, e pillanatban még a blokádtüntetések miatt támadt felháromást is háttérbe szorították. Csütörtökön már nem voltak tüntetések és a lapok is csaknem kizárólag a katonai eseményekkel foglalkoznak. Az olasz lapok vezércikkei katonai jellegű fejtegetések töltik meg. Tárgyilagosan ismertetik a nyugat-európai tengerparti helyzetet és a Belgiumban folyó harcokat. A lapok legfontosabb körülménynek Hollandia megszállását, valamint az angol partok ellen irányuló német fenyegetést tartják s emellett még azt, hogy a szövetségesek kénytelenek voltak mozgó háborút kezdeni és az álló háborút feladni.

Olasz gőzös feltartóztatása a Gibraltárnál

Newyorkból jelentik: Csütörtökön olasz gőzös futott be a newyorki kikötőbe. A gőzös kapitánya kijelentette, hogy Gibraltárnál az angol hatóságok 30 órán át tartották vissza a hajóját.

Reynaud francia miniszterelnök nagy beszédben arról szólott, hogy a németek két hónap alatt akarják megnyerni a háborút. — Az elkövetkező napok a jövő századait készítik elő

Párizsból jelentik: (Havas.) Reynaud francia miniszterelnök a képviselőház csütörtöki ülésén beszédet mondott és a többi között ezeket a kijelentéseket tette:

— Az 1914-es belgiumi helyzet megismétlődött. Belgium élete a legszorosabban össze van kapcsolva a miénkkel. Hollandia elvesztette területét, de néhány nap alatt megtalálta erejét, melyek a történelemben naggyá tették. A holland kormány kijelentette, hogy a végsőkig a mi oldalunkon áll birodalmának minden erőforrásával. Arcvonalunk hajlásában reánk zudították a németek minden romboló erejét, hogy legyűrjék Angliát, Franciaországot, Európát és a világot. Két hónap alatt meg akarják nyerni a háborút, ezért vállaltak ilyen súlyos kockázatot. Tudjuk, hogy az elkövetkező napok, hetek, hónapok a jövő századait készítik elő. Ebben a vállalkozásban együttesen látunk munkához. Azon a napon, amikor majd úgy látszik, hogy minden elveszett, azon a napon látja majd meg a világ, hogy mire képes a

francia. Katonáink harcolnak. A francia vér folyik. Az elkövetkező időknek talán nem is lesz közös vonásuk az elmúltakkal. Talán olyan intézkedésekre kényszerülünk, amelyek tegnap még forradalmiaknak látszottak. Talán ki kell cserélni az embereket és a rendszert. A mi életünk nem számít. Egyetlen dolog számít csak: Franciaország!

Spaak belga külügyminiszter szerint is komoly a helyzet.

Párizsból jelentik: A Havas iroda közli Spaak belga külügyminiszter kijelentését, mely szerint a helyzet komoly. A németek keskeny arcvonalon támadnak, de olyan hatalmas hadianyaggal és légierővel, hogy a védekezés rendkívül nehéz. Ez a taktika lehetővé teszi, hogy területi nyereséget biztosítsanak, bár nagy hadianyag- és emberáldozatba kerül. Egyes arcvonalzakaszon a harcokocsikat valóságosan darabokra szaggatták. A német légierő gyakran háromszor, négyszer nagyobb erőt vet küzdelembe, mint a szövetségesek.

Német jelentés: A holland lakosság lojális és végzi rendes munkáját

Ujabb német csapatokat vonnak ki Hollandiából. A belgiumi Dyle-állás elleni nagy csatában több millió katona ütközik meg egymással. — A nagy csata kimenetelétől függ Belgium sorsa

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Hollandia megadását a csütörtöki napon a német csapatok amszterdami és hágai bevonulása jellemzi. A rend és nyugalom lassan helyreállt. A lakosság lojálisan viselkedik és végzi rendes munkáját. A legközelebbi napokban újabb német csapatokat vonnak ki Hollandiából. Ezek részt vesznek a Dyle állás ellen megkezdett nagy csatában. A belgák, franciák és angolok ezen a szakaszon igen erős osztagokat vetettek harcba. Több millió katona ütközik meg itt egymással. Belgium további sorsa e küzdelem kimenetelétől függ. Az angolok és franciák, de különösen az angolok arra kényszerítették a visszaözönlő belgákat,

hogy tartsák a Dyle állást. Az eddigi tapasztalatok szerint a páncélkocsik kiváló célpontok a légi támadások számára, úgyhogy sok ellenséges harcokocsi elpusztult a légitámadások nyomán. A legtöbb légi harc ellenséges terület felé folyik s a német légharóknak kevesebb

Az új angol tájékoztató miniszter első rádióbeszéde: A harc hosszú és kegyetlen lesz. El kell készülni szomorú hírekre is

Londonból jelentik: Duff Cooper tájékoztató miniszter csütörtökön este mondta el első rádióbeszédét. Utalt arra, hogy a világtörténelem egyik legnagyobb csatája van folyamatban. A harc hosszú és kegyetlen lesz. El kell készülni a szomorú hírekre is. Közölte, hogy igyekezik a közönséget gyorsan és pontosan tájékoztatni az eseményekről. Végül felszólította az angol lakosságot, hogy őrizze meg nyugalmát és bízzék a végső győzelemben.

Hidegvérű nyugalom a brit közvéleményben.

Londonból jelentik: (Reuter): A brit közvélemény a nyugati harctérről érkező jelentéseket hidegvérű nyugalommal fogadja. A bel-

alkalommal kell működésbe lépniük. Az angol és francia légi haderő gátat akar vetni a német légi haderő fölényének, de kénytelen volt saját területe fölött érzékeny csapásokat elszervezni. A belga és holland parti vizeken most már megjelennek a német tengeralattjárók is, amelyek innen indultak el az angol vizek felé. A Saar-arcvonalon az előzőleg elért sikereket továbbépítették és készen állnak a további feladatok teljesítésére.

Gamelin tábornok feladata, hogy egy helyben tartsa a támadó német csapatokat.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség katonai szakértője azt írja: Gamelin francia tábornok jelenlegi feladata az, hogy helyi tartalékaival és a szövetséges repülő-erőkkel egy helyben tartsa a támadó német csapatokat. Ennek a műveletnek meg kell előznie azokat a nagyobb csapatösszevonásokat, amelyek után megindult a döntő ellentámadás. A franciák előnyösebb helyzetben vannak, mert mögöttük áll a Maginot-vonal és az abban felhalmozott óriási hadianyagtartalék, tehát sokkal nagyobb biztonsággal mozoghatnak.

Zeeland partományban súlyos harcok vannak, hasonlóképpen erős küzdelem fejlődött ki Walcheren környékén és az ettől keletre lévő szigeteken.

Francia helyzetrajz a Namur—Sedan közötti harcokról: A németeknek három ponton sikerült behatolniuk.

Párizsból jelentik: (Havas-iroda közlése): A németek jelentős erőket dobtak harcra a Maas-vonal ellen Namur és Sedan között, amelyeket légierő és páncélos hadosztályok támogatnak. A legnagyobb erőfeszítést a sedani szakaszon fejtették ki, ahol a harcokocsival végrehajtott támadások után három ponton sikerült behatolniuk a francia állások belsejébe. Általános harc alakult ki, amelyben gyalogság, francia és német harcokocsik és légierő vesz részt. Délután hat órakor a helyzet még homályos volt. Lehetséges, — állítják francia katonai körökben, — hogy a német páncélos osztagoknak elég mélyen sikerült behatolniuk, de nem támogatja őket a gyalogság, amelyet a francia gyalogság feltart. Az új helyzetben a francia főparancsnokság lemond az álláshartról, szabad területen veszi fel a küzdelmet. Megtörtént a parancsnokság átcsoportosítása és megindították az ellentámadást.

Angol helyzetrajz a Löwen körüli harcokról: A Löwen elleni német támadást visszaverték. A löweni vasúti állomáson a brit csapatok kézigranát-harcot vívtak a németekkel.

Londonból jelentik: Az angol főhadiszállás jelenti: Az expedíciós haderő érintkezésben van a németekkel. A háború folyik. A Louven (Löwen) elleni német támadást visszaverték. Az ausztráliai csapatok második csoportja megérkezett Egyiptomba.

A Reuter jelenti Belgiumból, hogy a Louven-i (löweni) vasútiállomáson brit csapatok kézigranát-harcot vívtak a németekkel. Délután 39 német bombavető német repülőgép támadta a várost, robbanó és gyújtóbombákat dobott le. Néhány ház kigyulladt.

Korompai József:

Az örökélet érettségijén

Ara füzve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés értelmének valóságos zsolttára és himnusza ez a könyv.

az, hogy el kell készülni a legrosszabbra, de a legjobbakat kell remélni.

Benest kihallgatásra kérte az angol propaganda-minisztérium.

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A német sajtó azzal foglalkozik, hogy az Angliába emigrált cseh államférfiak és poli-

tikusok jelenleg nem hallatják hangukat. Különösen tartják ezt Benes esetében, aki mindig hallatott magáról. Illetékes körök szerint Benes hallgatása az angol propagandaügyi minisztérium határozott kívánsága, mivel zavarná a sokoldalú és minden oldalra kedvezni akaró propagandát.

Angliát zónákra osztják az ejtőernyősök elleni védekezés végett. A pánik hangulat megelőzésére betiltották a labdarugó játékokat

Londonból jelenti a Reuter: Az angol hadvezetőség zónákra osztja Anglia területét, hogy hatásosan előkészítse az ejtőernyősök elleni esetleges védekezést. A lakosságot kivételes óvatosságra intették. A közigazgatási tisztviselők figyelmét felhívták arra, hogy órák alatt sor kerülhet a legnagyobb méretű kiürítésekre.

A pánikhangulat terjedésének megakadályozására betiltották a labdarugó mérkőzéseket, mert szakértők véleménye szerint a nagy tömegek igen alkalmasok a nyugtalanság terjesztésére.

Londonból jelenti a Reuter: Az Evening Standard katonai szakértője cikket írt a jelenlegi katonai helyzetről. Cikkében kifogásolja, hogy Anglia nagyon későn alkalmazkodott a legmodernebb harci eszközökhöz és taktikához.

Az ejtőernyősök kivégzése miatt a hadifoglyok kivégzésével fenyeget a német sajtó

Berlinből jelentik: A csütörtöki német lapok visszautasítják azokat a londoni és párizsi állításokat, amelyek szerint az ejtőernyősök az illető államok ruháit viselték volna. A Berliner Börzenzeitung idézi az egyik francia újság által terjesztett azt a hírt, hogy egy állítólagos szemtanú 1937 augusztus 12-én a westfáliai Wessum város polgármesteri hivatalánál kétezer holland postás és vasutas egyenruhát és holland katonai és csendőregyenruhákat látott volna. A hír szerint ezekbe az egyenruhákba öltöztették az ejtőernyősöket. A német lap hangoztatja, hogy a kém rosszul látott. Megállapították, hogy kétszáz régi német rendőregyenruhát láthatott, ezeken rajta volt a német jelvény és az egyenruha raktárba szállították őket. Hangsúlyozzuk — írja a lap, — hogy a hasonló hamis hírek nem terjedhetnek a tényeknek megfelelő német hírekkel. Ugy járunk el, ahogyan azt közöltük. Minden meggyilkolt német ejtőernyősért tíz angol, vagy francia hadifoglyot lönek agyon. A Matin azt követeli, hogy minden elfogott ejtőernyős azonnal végezzenek ki. A Berliner Lokal-Anzeiger hangoztatja, hogy ezzel a gyilkosságháborúra való izgatással a francia lap országát a nemzetközi jogon kívül helyezi. Ugy tesz, mint Pierlot belga miniszterelnök, aki a brüsszeli rádióban elismerte, hogy a belgák azonnal megölték minden ejtőernyöst. Ez a vallomás izgatás új gyilkosságokra és annak következményeit a belgák fogják elszenvedni. A Deut-

sche Allgemeine Zeitung foglalkozik az angol hadügyminiszternek azzal a tervével, hogy Angliában mindenütt létesítsenek önkéntes alakulatokat az ejtőernyősök elleni védelemre. Ezen kijelentette egyik beszédében, hogy ez a szervezet polgári egyénekből áll majd, akiket azonban egyenruhába öltöztetnek. A német lap hangsúlyozza, hogy Anglia megmaradt a háború kezdete óta folytatott módszere mellett és a polgári lakosságot is belekeveri a hadműveletekbe. Anglia ugyanezzel az eljárással fegyverezte fel kereskedelmi hajóit és puskát

A török és az amerikai nagykövet Reynaud francia miniszterelnöknél

A francia kormány nem költözik el Párizsból

Párizsból jelentik: (Havas.) Reynaud francia miniszterelnök csütörtökön fogadta a párizsi török nagykövetet, továbbá Bullittot, az Egyesült Államok nagykövetét és Hennings párizsi svéd követet.

Párizsból jelentik: (Havas.) Illetékes francia körök cáfolják azt a hírt, mintha a kormány el akarna költözni Párizsból.

Nincsenek kiürítések a svájci városokban.

Bernből jelentik: A svájci hadsereg főparancsnoka cáfolja külföldi rádióállomások híreit, amelyek szerint egyes svájci városokban nagyarányú kiürítéseket hajtottak volna végre. Ezeket a híreket rosszakaratú kitalálásoknak minősítik. Svájcban ugyan megtettek minden óvintézkedést, azonban kiürítésekre még nem került sor.

Angliában az összes motorcsónakokat bevonják.

Londonból jelentik: (Reuter.) Az angol tengerügyi hivatal rendeletet adott ki, melynek értelmében Nagybritanniában 14 napon belül az összes motorcsónakokat be kell vonni.

Rastatt város francia ágyuzása miatt Hagenaut ágyuzták a németek.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Illetékes katonai körök részéről közölték, hogy a francia messzehordó ágyúk csütörtökön minden katonai ok nélkül lötték Rastatt várost. A német nehéz ágyúk erre megtorlásként azonnal megkezdtek a tüzelést Hagenaurra.

Máltában több vezető olasz nacionalistát letartóztattak.

Sirakuzából jelentik: Máltai hír szerint az angol hatóságok több vezető máltai olasz nacio-

adott a halászhajók személyzetének kezébe. Most Anglia fel akarja fegyverezni az ipari munkásokat és a hivatalnokokat. A német lapok hangsúlyozzák újból, hogy a német ejtőernyősök rendes katonaság keretébe tartoznak.

nalistát letartóztattak. Az intézkedés nagy fel-tűnést keltett. Hír szerint újabb letartóztatások várhatók.

Nincs görög csapatösszpontosítás az albán határon.

Athénből jelentik: (Avala.) Görög illetékes körök cáfolják nagyobb csapategységeknek az albán határon történt csoportosításáról szóló híreket.

A brüsszeli német követség személyzetét visszatartották a francia hatóságok.

Párizsból jelentik (Havas): A brüsszeli német nagykövetség személyzetét a francia hatóságok Vallorbe pályaudvaron visszatartották és csak akkor engedik tovább, ha a berlini belga nagykövetség személyzete is megérkezik Franciaországba.

Halifax angol külügyminisztert kihallgatáson fogadta Vilma holland királynő.

Londonból jelentik: Bernhard herceg, Julianna holland trónörökös férje a Seelandi holland csapatoknál tartózkodik. Halifax angol külügyminiszter csütörtökön kihallgatáson jelent meg Vilma királynőnél.

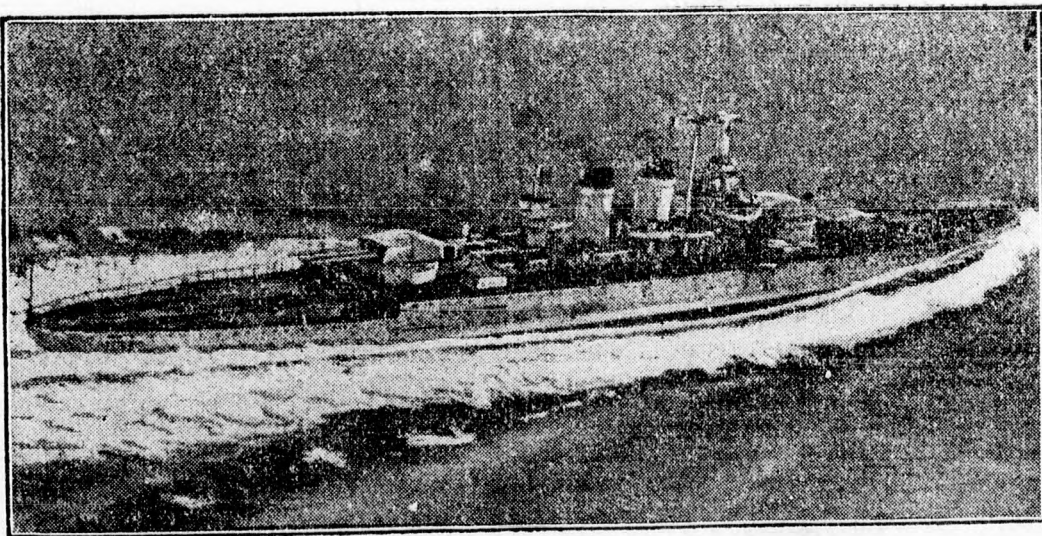
Erős ágyudörgések Narvik felől

A délnorvégiai német csapatok Narvik közelébe értek. A norvég vasutak rendes közlekedése helyreállott

Stockholmból jelenti a svéd Távirati Iroda: Narvikhoz közelfekvő svéd városokban szokatlanul erős ágyuzást hallottak az elmúlt napokban. Az ágyudörgés oly erős volt, hogy az ablakokat is megrengette, pedig 20—30 kilométeres távolságról van szó. Svéd illetékes körök megjegyzi, hogy az angolok felsőbb utasításra minden áron valami sikert akarnak elérni Narviknál.

A dél felől előnyomuló német csapatok Narvik közvetlen közelségéig jutottak. A svéd újságok tudósítói igen erős német csapategységek felvonulását figyelték meg.

Oslóból jelenti a Stefani: A norvég vasutak rendes közlekedése teljesen helyreállott. A német műszaki osztagok minden hidat és minden megrongált vonalat kijavítottak.

A Littoria nevű, 35 ezer tonnás új olasz csatahajó, a földközvetlen olasz flotta egyik új uszójára

Amerika új harci eszköze: Óriási repülőgép, amely leszállás nélkül repülhet Európába és vissza — Amerikába

Newyork, május hó.

A kaliforniai Santa Montanában megkezdtek az új Douglas B. 10 nevű bombavetőgép készítését. Ezt az új típust, amelyen a legkiválóbb konstruktorok hónapokig dolgoztak, nem adják át a nyugati hatalmaknak, hanem Amerika biztonságát fogja szolgálni. Az új bombavetőgép méreteit a következő adatok illusztrálják: Az óceánjáró clipper 41 tonna terhet tud magával vinni, kifejlesztett szárnyainak hossza 52 méter. Az új Douglas bombavető 70 tonna súlyt vihet magával és szárny-szélessége 75 méter.

A gép megállás nélkül 6000 mérföld, majdnem tízezer kilométer távolságot repül. A gyakorlatban, mint az építő főmérnök mondotta, az azt jelenti, hogy a gép az amerikai állomásáról Európába repül, ledobhat 28 tonna bombát és utána anélkül, hogy leszállana, visszarepülhet Amerikába. Négy motorja van, egyenként 1500—2000 lóerős. Gyorsasága természetesen nem versenyezhet a könnyű bombavetővel, vagy a kissé Curtiss, vagy Douglas gépekkel. Átlagos sebessége mindössze 200 mérföld (320 km.) óránként.

Az amerikai hivatalos jelentés szerint ezeket a gépeket elsősorban védelmi célokra építik. Ez a bombavető párezer mérföldnyire is előremehet a tengerre, hogy megakadályozza az ellenséges hajók közeledését. A hadvezetőség úgy találta, hogy a legújabb európai háború tanulságai azt mutatják, hogy még az oly távoli szigetszország mint Amerika, sincs teljes biztonságban mindaddig, amíg partjait nem védik tökéletes ütegek és tengerének szabadságát hatalmas repülőgépek nem biztosítják.

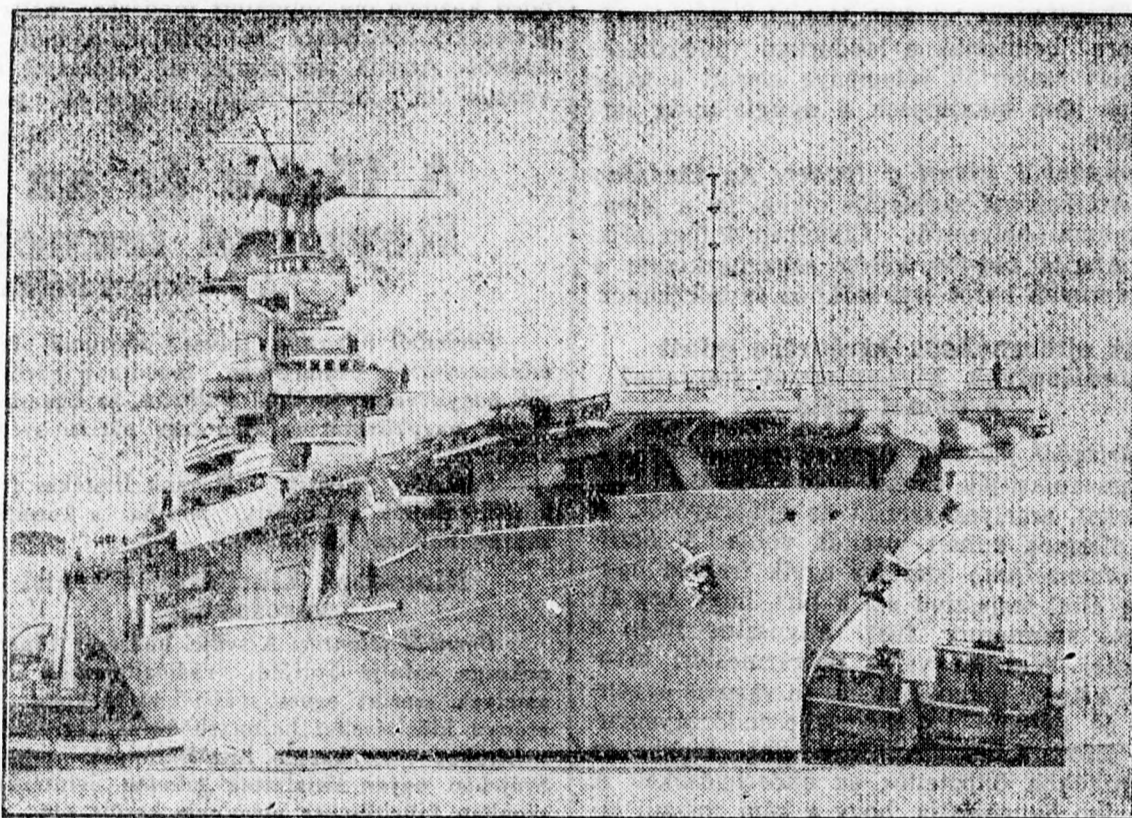
Természetesen ez a repülőóriás rengeteg pénzbe kerül. Felépítésének költségére egymillió dollárt irányoztak el.

Utasgép 190 személyre.

Használó nagyságban készül a Pan American Airways 70 tonnás utaszállító gépe, amely 40 főnyi személyzetén kívül 150 utast hozhat Európába. Valamivel lassabban halad, mint a clipper, úgy, hogy Newyorkból Portugáliába, vagy Angliába 24—28 óras utra számítanak. Már a bombavetőgépeket is úgy építik, hogy az európai békekötés után néhányhetes munkával át lehessen azo-

kat alakítani utaszállító repülőgépekké. A legmodernebb hálókocsival is versenyez az alvóhely.

Ezeknek a gépeknek a technikai újításai sok meglepetéssel szolgálnak. Megemlítjük közülük azt, hogy amíg más repülőgépek átlagosan 2—3000 méter magasságban haladnak, mert az ennél magasabb pozíció veszélyezteti az utazások egységét, addig az új Douglas B. 19 és testvérhajója az utaszállító repülőgép, amelyet egyelőre TWA-nak neveznek, átlagosan öt-hatezer méter magasságban halad, de belső levegősűrítő készüléke lehetővé teszi, hogy az utasok meg se érezzék ezt a magasságot.

Amerika új repülőgép anyahajója, a „Wasp”.

A polgári közönséget természetesen az érdeklő legjobban, hogy mennyibe fog kerülni az ilyen csoda-repülőgép való óceánutazás. Erre vonatkozóan a repülőtársaság azt a kijelentést tette, hogy az út mindenesetre olcsóbb lesz, mint a lúshajó első osztálya.

Lévi „óceánjáró”.

Megkérdeztük a konstruktort, hogy az ilyen hatalmas gép megépítése után van-e remény arra, hogy még nagyobb óceánjáró gépeket konstruáljanak. Mosolyogva válaszolta:

— Műszakilag ma már nincs semmi akadálya annak, hogy hozzáfogjunk egy olyan monumentális óceánjáró repülőgép építéséhez, mely pontosan annyi utast tud szállítani, mint a „Queen Mary”. Ha ez a repülőgép netalán a tengerbe esne (ami kizárt dolog, mert nyolc gigantikus motorral fog dolgozni), akkor a hajó még mindig óránkénti húszmérföldes sebességgel el tudja érni az európai, vagy az amerikai partot.

Búcsúfia

Irla: Mihály László

Nyugoson és a kevés alvástól didergősen ébredtem fel. Házevetőnk Anna néni rázogatott szeretettel, de sikertelenségen felbuzduló erővel. Alig husz esztendővel csak az én nyolc évemnek volt „néni”. Sötét, koszoruba tűzött haját tarka kendő kerítette, barátságos barna szem biztatóan és jószágon csillogott reám.

Ásítózni, nyújtózkodni kezdtem, azonban szemem még mindig birkózott a hajnali sötétben meggyújtott petróleumlámpa zöldessárga világával. Álmosan pislogtam, próbáltam visszabujni a paplan alá, de Anna már tolta elem szaporán a cipőimet, harisnyámat, másik kezével pedig egy öblös findszábló a meleg bivalytejes kávént öntötte a torkomba. Még mindig az álom es ébrenlét között kortyolgattam kelleetlenül a kávé, izét, zamatát sem éreztem, mint máskor, de Anna most már szóval is ösztökölt:

— Csak kifelé urfi az ágyból, uszvi, egy-kettő! Früstökölni, mosdani, öltözködni minutumban, mert nem vár a kocsi. Azután szép lesz, ha urfi nélkül mennek el Somlyóra a nagyságáék.

— Igazán? — jutottam egyszerre teljes öntudatra s az álmoság egyszerűen kitörölődött a szememből. Tegnap este a vacsoránál, amikor az ut előkészületeiről volt szó, még úgy alakult a legfelsőbb döntés, hogy nem visznek magukkal, mert kicsi vagyok. Elkeseredve és vigasztalanul feküdtem le. Nemcsak a csiksomlyói bucsu elmaradása bántott, hanem a remélt és ígért bucsufiának az esetleges elvesztése is. Választanom kellett: vagy az odamenetelről, vagy az ajándékról mondom le. S mikor az este — meghallgatásom nélkül — határozatot hoztak, hogy nem visznek el, igen-igen sajgott a szívem.

— En, szólék a nagyságának — sugta oda mosolyra gömbölyödött képpen Anna néni — eltalálta gondolatomat — de most ne aludjék már

urfilektem, mert csakugyan itthon ragad.

Az aggodalom felesleges volt. Félóra múlva már a Bethlenfalvi-ut éles macskakövein csattogott végig avitt család bárkánk. Magam a kis ülésen kucorgtam, hogy több hely jusson az anyámnak s néneim feltűve őrzött, frissen vasalt szoknyáinak... Valósággal izzadtam a jó meleg és puha cserge alatt. Cspisós és hús volt a májusi hajnal. Nyugalmasan szendergett a kisváros, még a nemrég felszerelt utcai villanyok körüli is félszettel hunyorogtak. A földszintes és egyemeletes hazák lehuzott zöld zsájkokkal együtt pihegni látszottak a bennalvókkal. Ezt az alvó csendet egy-egy vásárra igyekvő ekhős kőboros szekér zötykölődése ébresztette. Csizmadia és mézeskalácsosok voltak. A szekér elejére tűzve, röten lobogott a szeszfáklák fénye s mindannyiszor „Jó reggelt adjon Isten, törvénybíró ur!” — morrant utánunk a vastag atyafi bajusza alól.

Az állomásépület táján kocogtunk el. Vöröses hamuszinben derengett az ég alja. A Küküllő felé, a megcsillanó sínpáron innen, fából ácsolt tűzoltótorony ágaskodott komor tömegével kietlenül fölfelé a hanyagul elterpeszkedő gidresgödörös fapiac szélén. A másik felől, ahol a város és Bethlenfalva házai majdnem összeértek, törpe, zsindeletűs putri huzódott meg: a vám, kinyuló, ragyavert sorompójával. Keddenként, a hetivásár hagyományos napján sokadalom van itt, tisztességes hangosság is jócskán, amíg a szekerező atyafiak előkotorják a lejbizebből a négy krajcár vámot. Most csak az alacsonytermetű, feketeképu ember kukkantott ki a kocsi-zörgésre tisztán ráérő kíváncsiságból, megemelve báránybőr süvegét és „szerencsés utat!” kívánt.

A vám... Megdobbant a szívem. Olyan volt ez a házikó és úgy hatott reám ez a dörmögés, mintha tovább a megálmodott, ismeretlen világ következne. Számomra legalább is az.

Jobból, távolabb a Szarkakő óriás, fehér, csonka hasítéka bontakozott ki a hajnal tejszínű kődéből és az oldalt reá felkapaszkodó fenyők es

tölgyek sötét zöldjéből, mint egy égbenyülő meredély.

— Jó lovak ezek — szólalt meg édesapám — tizre bizonyára ott leszünk...

A szabad mezőn jártam már, a kövecses országuton. Frissen, ellenállás nélkül sivitott végig a tavaszi szél, kipirosítva arcomat, elhessegetve a szemre nehezedeő álmot. De a nagy szorosság, a meleg és a kocsi egyetemes himbálódzása lassan mégis elaltatott. Álomban tovább munkálkodtak bennem a gondolatok. A Csiksomlyói Szűz szobra, amelyről annyi gyönyörű legendát hallottam a mi Annánktól... A tatár vezérről, aki rásújtott baltájával a szobor arcára, de megbénult a karja... Foglalkoztatott az a titkos reménység is: hátha kapok bucsufiát... Játékom volt otthon bőven, könyvem is elég, de olyasmit szerettem volna, ami nincs a többinek.

A kocsiökkenés ébresztett föl és fülemben ott muzsikált az elnyújtott, áhítatos énekszó: „Ekes virágszál...” A gyalog mendegelő bucsusok énekét visszhangozta sejtelmesen a rengeteg... Kanyargós, erdei uton, puha tüleveleken gördült tova kocsi. Fenyők végtelenbe nyúló tömege ölelt körül és folyt egybe a pirkadni kezdő égbolttal. Már jócskán megreggeledett, azonban itt, az ősröngteteg közepén, a völgykatalanban árnyékok sátoroztak reánk a fák és sűrűn lepett be mindent a homály. A napsugár a távoli csucskokat aranyozta már s idelel is ébredni kezdett az erdő... Hangosan nyújtózkodtak, ropogtak a fenyőóriások. Kora délelőttbe fordult az idő, a nap tüzesen tört át a hős lombokon, amikor az egyik kanyarodónál, ott lenn a völgyben, megmutatkozott a háztetők karéjában a bucsujáró templom napfényében fűdő kettős tornya. Sebesen zúgó, tajtékos hártya-verőn szaladt velünk az Olt. A lovak átrétek a fahidon. A célnál voltunk...

Az ódon ferences templom és kolostor körül már ott zibongott a hatalmas néparadat. Székelyek mindenünnen, Erdély keleti szegletéből és csángók. Olyan lenyűgöző, olyan álomszerű volt az a népkéverés számomra. A két-

Megindult az élőállatszállítás Olaszország felé

Bucurestiből jelentik: A román-olasz gazdasági megállapodás eredményeképpen ismét megnyílik az olasz piac a román élőállatok részére. Olaszország heti 300 darab szarvasmarha szállítására biztosított kontingenst Románia számára. Ebből hetenként Aradról 24, Temesvárról 120, Nagyváradról 24, Déváról 12, Kolozsvárról 12, Brassóból 36, Szatmárról 24, míg Bucurestiből 28 szarvasmarha indul. Az első szállítmányok a jövő héten indulnak el Olaszországba. A szállítás megkezdése eddig azért késett, mert Jugoszlávia a tranzit díját dollárban kéri. A külkereskedelmi minisztérium a lefolytatott tárgyalások után most hozzájárult ahhoz, hogy a Banca Nazionale megfelelő dollárösszeget bocsásson rendelkezésére a Jugoszlávián át történő vasúti szállítás költségeinek fedezésére. Tanácskozások folytak Olaszországba történő sertés kivitelre vonatkozóan is. Előreláthatólag négyezer sertés Olaszországba való bevitelére állapítanak meg keretet. Ezt a mennyiséget két hónap leforgása alatt akarják leszállítani.

A tavaszi esőzés jó hatással van az ország növényzetének fejlődésére

Bucurestiből jelentik hivatalosan: Az utóbbi héten az idő felmelegedett az egész országban. A meleg és az esőzések jó hatással vannak a már bevetett földek növényzetének fejlődésére, az ezután történő vetések meggyökeresedését és kihajtását pedig nagy mértékben meggyorsítják.

Az ország déli részén folytatni kell a bab-, a takarmánytengeri, a cirok és a gyapot vetését.

Folytatni kell a kukorica és más kapásnövények kapálását.

Az ország déli részén, különösen azokban a megyékben, ahol a hideg és az esős időjárás miatt későn kezdték meg a vetés munkálatait, folytatni kell a kukorica és takarmánynövények vetését.

A bab vetésére az egész országban kedvező az idő. Hogy minél nagyobb földterület legyen habbal bevethető, a földművelésügyi minisztérium 20 százalékkal, a mezőgazdasági kamarák pedig további 5 százalékkal csökkentik a bab vetőmag árát. Azok a gazdák, akiknek bab vetőmagra van szükségük, forduljanak a mezőgazdasági kamarákhoz és a megyei federációkhoz.

Az őszi és tavaszi vetéseknek a gyomtól való megtisztítását haladéktalanul végre kell hajtani.

rony harangjai folyvást kábitóan zengtek, mert újabb és újabb zarándokmenetek érkeztek zászlókkal és áhitatos énekléssel... Hol őket neztém, hol pedig a sátrakat, ahol ezerféle csecse-becsét, mézeskalácsokat árultak. Sokan nem értünk rá szemlélődni, mert szállást kellett keresni magunk és a lovak számára. Megszokott helyünket, abban a hitben, hogy már nem jövünk, nem tartották fenn számunkra s így idegenekhez kényszerültünk. Somlyó szelős házáinál szólított meg egy jólelkű, székely öregasszony.

— Instálom befáradni tekintetes urék kezünk... Mára szörnyű itt a sokadalom, sok nép összejött, de azért nálunk akad egy keveske hely. A kússzonkák, no meg az urfi különösen fáradtak lehetnek...

Már benn is voltunk. A lovak józsen ropogtatták az eljűk vetett havasi szénát, minket pedig a tiszta szobába tessékeltek, amelyben levendulaszag fogadott és a magasra feltornyosított párnák hűse.

Csakhamar frissen fejt bivalytej és barna házi cipó került az asztalra. Mi is előszedjük a magunkkal hozott harapnivalókat. Magam csak immel-ámmal piszkálódtam az ételben. Nem voltam éhes, inkább izgatott. A szobában rézegettem körül, amely számomra újzerű volt, nagyon különös. A szépen faragott padok, tálasok, felis-tele cifra rózsás tányérok, a bokélyekkel, a falakon szöttek tarkasága virított, mint magányi mezei virág és csodák-csodája, amely szinte megbuvolt, szinte a patyolatra surolt padlóhoz rögzített, egy sok fióku szublóton álló, párnányi, de tökéletesen megmunkált szekérke... Hajszálpontos mása volt a magyarák, az igazának, de még annál is szebb, mert fehér körisfáján, mely szépen ki volt faragva, itt-ott színes, festett tulipánok is díszítették... Szekér... valószínű mesebeli szekér... ugyan vajjon kié lehet? és szívetem összeszorította az irigység és a fájdalom egyben, hogy ez a csoda miért nem az enyém...? Büvölt reáfeledkezésem hang riasztotta meg:

Minisztertanácsot tartott a kormány

Tatarescu miniszterelnök a nemzetközi helyzetről. Ghelmegeanu belügyminiszter pedig az idegenek ellenőrzésére történt intézkedésekről számolt be

Bucurestiből jelenti a rádió: Csütörtökön délután 6 órakor a kormány tagjai Tatarescu királyi tanácsos, miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanácson Tatarescu miniszterelnök beszámolt a nemzetközi helyzet legújabb eseményeiről és ismételt leszögezte a kormány álláspontját a jelenlegi európai helyzetben. Ez a politika a semlegesség szigorú betartása és örökös az ország területi épsége fölött.

Tatarescu miniszterelnök bejelentette, hogy belpolitikai téren a kormány folytatja megkezdett programját és megvalósítja a programban lefektetett terveket és célkitűzéseket. A kormány különös gondot és figyelmet szentel

a gazdasági helyzetet illetően és rendezni kívánja a köztisztviselői fizetéseket.

Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter beszámolt a várható termés kilátásokról, amelyek kedvezőnek ígérkeznek, majd Ghelmegeanu belügyminiszter az idegenek ellenőrzésére történt intézkedésekről számolt be.

A minisztertanács elhatározta, hogy Öfelsége II. Károly király uralkodásának tizedik évfordulója alkalmából június 6. és 8-ika között, nagyszabású nemzeti ünnepségeket rendeznek az országban.

A minisztertanács az esti órákban ért véget.

Nagy áresések a tőzsdén

A tőzsdei üzlet Európa nagy részén megbénult. Miért szünetelt szombaton a svájci tőzsde?

Az európai események vágató forrágata természetesen rendkívüli befolyással bír a világtőzsdék munkájára is. A tőzsdei üzlet Európa egy részében teljesen megbénult és a működő tőzsdék is erősen az események hatása alatt állanak.

A legpregnánsebb formában a zürichi tőzsdén jelentek meg a tőzsdei forgalmat gátló, illetve befolyásoló körülmények. A múlt hét szombatján szünetelt a zürichi tőzsde forgalma, amit a tőzsde-tanács hivatalosan a svájci általános mozgósítás elrendelésével indokolt meg. A voltaképpeni magyarázat azonban az, hogy mértékadó svájci pénzügyi körök nagyobb tőzsdei áresésektől tartottak és ennek elkerülése céljából vált szükségessé a tőzsdei szünet elrendelése. Ez a számítás helyesnek is bizonyult, mert a keddi nap folyamán ismét megnyílt zürichi tőzsdén — bár az irányzat természetesen rendkívül ingadozó volt és az árfolyamok

általában hanyatló tendenciát mutattak — az áresés elmaradt.

A hadihelyzet természetes következményeként a hollandiai, tehát az amszterdami, a rotterdami és a hágai tőzsdék is beszüntették működésüket. Természetesen legközelebből érdeklő a hollandi helyzet a bankokat is, amelyeknek előkelő, évtizedes összeköttetések voltak nemcsak a hollandi vezető bankokkal, hanem az ottani régi magánbankházakkal is. A gabonátőzsdének is szorosabb kapcsolatai voltak a holland exportházakkal, miután Hollandia mindig gabona- és magimport állam volt és a holland kereskedelemnek nagy szerepe volt a mák további exportálás terén.

A brüsszeli tőzsde Belgiumban nagy heveséssel dülő hadműveletek ellenére is még változatlanul folytatja munkáját, bár szerdán az a hír érkezett, hogy az értéktőzsde ott is megszüntette tevékenységét. Felvette a működését a koppenhágai tőzsde, noha itt az árfolyamok kialakulását erősen befolyásolja az a körülmény, hogy a dán korona és a német márka végleges átváltási aránya egyelőre még nincs hivatalosan megállapítva. Az oslói tőzsde szünetelteti működését, ám innen is olyan hírek érkeznek, hogy a norvég korona és a márka hivatalos átváltási arányának megállapítása után a tőzsdei forgalom ismét kezdetét veszi.

A bécsi és berlini tőzsde változatlanul megakadályozta működését, van és az utolsó napokban a győzelmek hatása alatt úgy Bécs, mint Berlin megszilárdult. Nyitva van a milánói tőzsde és a párizsi, valamint a londoni tőzsde. Arbitrázra természetesen semmi lehetőség nincs, a telefonösszeköttetés hiánya és a valutaris rendelkezések következtében.

A legnagyobb áresések New-Yorkban voltak, ahol a hét eleje óta minden nap óriási árvesztéseket szenvednek a vezető papírok. Így például: a Chrysler autógyár részvénye 82-ről 65-re, a General Motors 55-ről 42-re esett vissza, de azóta is csak kimélyült a bessz a newyorki tőzsdén.

Bezárták az alexandriai gyapottőzsdét. Alexandriából jelenti a Rador: A alexandriai gyapottőzsdét királyi rendelettel bezárták. A tőzsde újabb intézkedésig zárva marad.

Megkezdtek a fűtőanyag és olajkészletek ellenőrzését. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a petroleumkormánybizottság rendelettel arra kötelezte azokat az iparvállalatokat, amelyek a munkára mozgósított személyzettel dolgoznak, hogy tizenöt napos éjjeli és nappali állandó munkához szükséges fűtőanyag és olajkészletet szerezzenek be és tartsanak állandó készletben. Az intézkedés megtételére kitűzött határidő lejárt és az ellenőrző szervek megkezdtek munkájukat. Felhívják az iparvállalatok figyelmét arra, hogy azokra, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, súlyos pénzbüntetést rónak ki.

— Ejsze, tán csak nem a szekérke ígérte meg ugy az urfit, hogy enni is elfelejt?! — fordult felém az öreg székely asszony.

— I... igen — dadogtam elvörösödve — a szekér... Eleteemben nem láttam még ilyen gyönyörűt...

— A fiamé... 6 faraga...
— Ő egyedül?! Ó, ha én tudnék ilyet... ilyen tökéletesen kis szekérkét... ni, megvan rajta minden, a lócs, a kereken még vaskarika is... csak egy táltos lovacska hiányzik előből.

Harangszó ütemes, lágy zenéje szállt befeléd, mint felhussintott galambraj és megtöltötte egyszerre a kis szobát. Künn a kertcskében piroosan égtek, szinte lángolni látszottak a pünkösdi rózsák.

— Most ne áradozz — szolt elragadtatásomból jelenre ébresztve anyám. — Ugy hallom a zarándok mint megérkeztek. Ez már a második harangszó. A nagymisére. Siessünk...

A szentmise után az oltár mögött a lépésőn felléptünk a szoborhoz. Életnagyságnál csaknem nagyobb alkotás. Az arcán csakugyan meg-látszottak a tatár sujtotta balta nyomai... Olyan különös gyermeki áhitattal néztem, mintha nem fábol faragott szent lett volna előttem, hanem maga a csodálatos Anya elevenül... Lágy átkintettel néztem le reám, olyan bizalommal, hogy önkéntelen számomra toltult rejtett várakozásomban: a bucsufia...

A nap további része vidáman telt el, de valahogy nem tudtam teljesen feloldódni benne. Folyton a kis szekérkére gondoltam, amely egyre távolabbinak, elérhetetlennek látszott számomra. Megguzonnáztunk, azután bucsut vetünk a szíves székely háziasszonytól, aki semmi fizetést nem fogadott el tőlünk, hanem inkább ő adott...

Ejszaka ugyanis, amikor hazaértünk és zsibbadt lábakkal lekászolódtunk a szekérről, Andris kocsisunk egy tarka keszkenőbe kötött csomagot fedezett fel az ülés alatt.

Megbontottuk bogait: A szekérke volt benne, az áhitott csodaszekér...

Ahol a világháború nagy ütközetei folytak

25 év löporfüstje a nyugati fronton

A nyugati hadszíntéren meegindult mozgóháború eseményeivel kapcsolatosan nem érdektelen feleleveníteni az 1914—1918. közötti világháború hadieseményeinek alakulását. Érdekes különbség mindenesetre, hogy míg a most folyó háborúban több mint nyolc hónapra keresztül a nyugati arcvonal állóháború jellegével bírt, s csak most mozdultak meg az egymással szembenálló haderők, addig 1914-ben nagylendületű hadműveletekkel kezdődött az ellenségeskedés s csak jóval később merevedett állóháború a nyugati arcvonalon felvonuló seregek küzdelme. Ezt az állóháborút tulajdonképpen még a meg-megújult offenzívák sem terelték a mozgóháború útjaira egészen 1918-ig, amikor is Ypern, Aisne és Chateau Thierry neve bevonult a történelembe. Ennek a különbségnek oka talán elsősorban abban keresendő, hogy a német hadvezetőség a jelenlegi háborúban bizonyos hadászati újítást alkalmazott a harcászati újításokon kívül. Ez a lényegbevágó újítás pedig az, hogy ellentétben 1914—1918-iki hadvezetési módszerével, Németország ezúttal előbb támadott Keleten s csak azután fordult Nyugat felé. Állítólag a császári német haderők azzal követték el annakidején a legnagyobb hibát, hogy villámgyors támadással remélték legyűrni a nyugati ellendállást, ami nem sikerült, úgyhogy később állandó erőmegosztással kellett dolgozniuk.

Nagy vonásokban az 1914—1918-ik évi háború főbb eseményei a nyugati hadszíntéren a következőképpen alakultak:

1914 Augusztus másodikán a németek benyomultak Franciaországba, harmadikán pedig Belgiumba. Augusztus kilencedikén Liege—Lüttich elesett, augusztus huszadikán a német csapatok megszállták Brüsszelt, huszonharmadikán Monsot. — Hainaut belga tartomány fővárosát, — szeptember elsején Amienst és az Aisne mellett fekvő Soissons. Csak szeptember hatodikán, tehát a nyugati háború második hónapjának elején állították meg a hatalmas lendületű német előretörést, amellyel valósággal legázolták a belga csapatokat. Szeptember hatodikától tizedikéig tombolt a hatalmas marnei csata, melyben az egyesült francia-angol-belga haderőknek sikerült visszavonulásra kényszerítenie a németeket. Vilmos császár csapatai az Aisnehez vonultak vissza, hogy október kilencedikén még jelentős győzelmet aratva, elfoglalják Antwerpen-t. De ekkor tulajdonképpen már megkezdődött a nagy állóharc, amely a tengerparttól a svájci határig terjedt, mintegy 650 kilométer hosszúságban.

1915 A német légihaderő tevékenységének kibontakozása. Megújuló Zepelin-támadások. Ezek a teljesen újszerű, a hadseregben ujonnan és kizárólag a németek részéről használt repülőgépek nagy pusztításokat okoztak az ellenségnek. A kifejlesztett állóharc új módszerek kialakulását hozza, itt az egymással szemben megmerevedett hadseregek megmozdítása, illetve a beásott ellenség ellenállásának megtörése jegyében indultak meg azok a kísérletezések, amelyek később érdekes újításokat hoztak a harcászati terén. Február huszonnyolcadikán a németek először használták lángvetőt. Április-májusban tombolt a második yperni csata és a németek itt használták először harci gázokat. Julius újabb német kezdeményezést hozott: a trónörökös támadást indított az Argonneokban, de ez a támadás sem változtatta meg a küzdelem jellegét: továbbra is lövészárokharc folyt a nyugati hadszíntéren.

1916 Sikertelen támadási kísérletek mindkét oldalról. Február huszonegyedikén megkezdődött a verduni csata. Ez a Maas melletti város, — amelynek annakidején

mindössze tíz és félezernyi lakosa volt, — a háborús történelem eddigi legvéresebb fejezetének színhelye volt. Félmillió ember pusztult el a verduni erődítések körül és az erődítésekben. Juliusban a szövetségesek ellentámadása s erre a hónapra esik a sommei offenzíva kezdete. Szeptemberben pedig — a lövészárokharc feltételeinek mindenáron való megváltoztatása a cél — megjelennek az első tankok a nyugati harctéren.

1917 A tank- és a tömegtűzérési harc kialakulása. Márciusban a németek visszavonultak a Hindenburg-vonalra, májusban nagy francia offenzíva indult a Champagneban, ami kudarcra végződött. Juniusban megjelentek az első amerikai csapatok Franciaországban és részvételükkel folyt le novemberben a cambrayi csata.

1918 Az év hatalmas német erőfeszítésekkel kezdődik. Berlin mindenáron döntő győzelmet akart kieroszakolni, német csapatokat dobtak az orosz harctérről a nyugati hadszíntérré. A német hadvezetőség hatalmas iramot parancsolt a nyugati hadszíntérré, márciusban már visszaverik az ellenséget, áprilisban győzelmet aratnak Amiensnél, április tizenkettedikén nagy német támadás indul Ypernél, április huszonhét: a Kemmel-hegy bevétele, május huszonkettedikén a német csapatok az Aisnél állnak, harmincadikán elérik a Marnet, június tizenharmadikán viszont nagyerejű antant-ellentámadás indul és a szövetségesek megkezdik az ellenfél visszahozását. Julius tizennyolcadikán kezdődött a chateau-thierry-i csata, augusztusban pedig egymást követik az ugynevezett Plummer-offenzíva, majd a szövetségesek sommei offenzívája. Október azután meghozta az általános német visszavonulás kezdetét, november másodikán az angolok Valenciennesbe, az amerikaiak Szedánba érkeznek. November tizenegyedikén, az ötödik háborús őszi végén megkötötték a fegyverszünetet...

1914—18-ig a tengeri háború fontosabb eseményei a következők voltak időszere sorrendben: 1914 szeptember huszonkettedikén a német tengeralattjárók három angol cirkálózt elsüllyesztettek, november elsején a németek tengeri győzelmet arattak a Csendes-óceánon, december nyolcadikán zajlott le a híres tengeri csata a Falkland-szigetekenél. 1915 május hetedikén süllyesztették el a Lusitaniát. 1916 május harmincegyedikén vívták meg az ellenséges tengeri hadak a világtörténelmi nevezetességű jütlandi csatát. 1917 január harmincegyedikén a németek bejelentették a korlátlan tengeralattjáró harcot s ennek következményeképpen az Egyesült Államok hadatüzentek Németországnak. Kezdetül, egész 1918 november másodikáig — akkor történt német részről az utolsó hajóelsüllyesztés — II. Vilmos császár tengeri haderejének tengeralattjárói számos szövetséges és semleges hajót süllyesztettek el. Különösen 1917-ben és 1918-ban pusztították tömegesen az antant-országok és a semlegesek zászlói alatt közlekedő hajókat. November hetedikén azonban felbomlott a fegyverem és a német tengerészek fellázdáltak.

Mindvégig a német haderők megszállása alatt állott Észak-Franciaország és Belgium s — mint köztudomású — a németek komolyan fenyegették Párizst. A repülőgépek 1917 vége felé és 1918-ban mind nagyobb szerepet játszottak Nyugaton, különösen a németek használták nagy sikerrel a légi fegyvernemet. Közben 1915 május 22-én, most negyedszázada, Olaszország kilépett a semlegességből.

Az új fegyvernem: az ejtőernyős osztagok

A hollandiai és belgiumi harcok alatt új „fegyvernemet” ismerhetett meg a modern háború káprázataiból még magához sem tért polgár: az ejtőernyős osztagokat. Így nevezik azokat a katonákat, akik a repülőgépekből ejtőernyő segítségével ugranak le s foglalnak el hadászati szempontokból nagyjelentőségű pontokat. Az ejtőernyő tulajdonképpen a repülőgépek mentőcsónakjának készült, hogy akkor, ha a repülőgépet a levegőben valami baj éri, a pilóta és az utasok sértetlenül ugorhassanak ki belőle s érhesenek földet. Az ejtőernyő 1916-ban, a világháború alatt nyert először alkalmazást s két év múlva már általánosságban használták az összes hadviselő államokban, főképp arra, hogy a lelőtt repülőgépek legénységét megmenthessék.

Mintegy tíz év előtt kezdtek kísérletezni azzal, hogyan lehetne ejtőernyő segítségével csapatokat szállítani — a front mögé? Elsőnek Oroszországban hozták be az ejtőernyővel való leugrás tömeggyakorlatait. Ez az új „sport” halatlan népszerűsége tett szert és Németországban is bevezették. A tempelhofi repülőter mellett külön hatalmas ugrótoronyt építettek, melynek tetőkeréléről bárki leugorhatott a derekára szerelt ejtőernyő segítségével. Az utóbbi években aztán — főleg Németországban — katonai gyakorlatokon is bevezették az ejtőernyőugrást, nemcsak a repülőgépek személyzete, hanem a frontkatonaság részére is és olyan újrendszert ejtőernyőkkel szereltek föl ezeket a katonákat, amelyekel földetérés után gyorsan lekasztathattak magukról, hogy a mozgást ne akadályozzák.

Háboruban a most folyó belgiumi és hollandiai harcok alatt szerepelnek először az ejtőernyős osztagok.

Az embernek sikerült meghódítania a levegőt — hogy azután a földet is meghódíthassa, ahol nem tudnak békében élni egymás mellett a népek és nemzetek... (—1a.)

Nem akadt pályázó kétezer-kétszáz vagon tűzifa beszerzésére

Timisoara-Temesvár. Saját tud. A vasutigazgatóságon árlejtést tartottak a vasutasok tűzifa-szükségletének beszerzésére. Illetve: árlejtést tartottak volna — ha lett volna pályázó. Így csak az árlejtés lefolytatására rendelt tisztviselők voltak együtt, de egyetlen fakeskesdő sem jelentkezett. Meglepo ez, amikor tudnivaló, hogy azelőtt ilyen alkalmakkor bizony éles harc fejlődött ki és amikor nem is valami jelentéktelen szállításról, hanem nem kevesebb mint kétezer-kétszáz vagon tűzifa leszállításáról, illetve megvételéről lett volna szó. Jellemző a mai időkre és különösen a tűzifával kapcsolatosan kialakult helyzetre, hogy a tűzifakereskedők közül most senki nem akart nekivágni ilyen üzletnek. A tűzifát ugyanis szeptember 15-éig kellett volna leszállítani s azt már most lekötni.

Meg kell említeni azt is, amiről szintén most értesülünk, hogy ez immár a második, teljesen eredménytelen árlejtés volt a vasutasok tűzifájára. A vasutigazgatóságon ezért elhatározták, hogy a személyzet tűzifaszükségletének együttes beszerzésére nem tesznek további kísérletet, miután ez előreláthatólag ugys meddő dolog. A vasutasoknak és a vasuti nyugdíjasoknak kedvezményes szállítási bércekat adnak és ki-ki maga igekezzék a szükséges famennyiséget megrendelni s a kiadott bárca alapján meghozni. A vasutasok és vasuti nyugdíjasok így is olcsóbb fához juthatnak, mivel kisebb vasuti fuvardíjat fizetnek.

Legszebb imakönyvek:

Egy Lant, Imádságos és énekes könyv	90 lei
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvaszonkötésben	35 "
Férfiak részére. Egészvaszonkötésben	45 "
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	55 "
Walsér-Varga: Örökimádás. Nagybetűs kiadás, gyengéltetésük is könnyen használhatják	468 "
Kis imakönyv. Pázmány Péter után. Egészvaszonkötésben	65 "
Scheffler: Jézus Neked Élek. Gyermekekimakönyv	40 "
Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.	

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg s nem adunk vissza

Hivatalos ár-lapban közlik a közszükségleti cikkek árait. Bucurestiből jelentik: (Rádió.) A nemzetgazdasági minisztérium a legújabb határozat értelmében időszakonként hivatalos ártudósítót ad ki „Monitorul Preturilor” címmel. A hivatalos tudósító időről-időre közli a fontos fogyasztási cikkek megállapított árait. A lapban kimutatott árakhoz köteles alkalmazkodni valamennyi kereskedő és elárúsító. A hivatalos ártudósító legelső száma tegnap jelent meg.

JOGERŐRE EMELKEDETT A VAGYONELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG ITELETE TEIANU VOLT PÉNZÜGYI VEZÉRTITKÁR ÜGYÉBEN. Bucurestiből jelentik: A bucuresti ítéltábla C. Teianu volt pénzügyminiszteri vezértitkár ügyében, a vagyonellenőrző bizottság vádhatározata alapján első fokon arra kötelezte Teianu, hogy 3.600.000 leit fizessen a kincstárnak. Ennyit tesz ki ugyanis az igazolatlan vagyonra törvény szerinti kivett 90 százalékos adó. Teianu jogorvoslatát a Semmitőszék most elutasította.

ADÓBIZONYÍTVÁNY HIÁNYA MIATT KIHÁGÁSI ELJÁRÁS NEM INDÍTHATÓ. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium felhívta az ellenőrző közegek figyelmét arra, hogy az ádrágítási törvényben jelzett adóbizonyítvány hiánya miatt ne vegyenek fel kihágási jegyzőkönyvet. Az 1940. április 1. előtti bizonyítványok ugyancsak elévültek, az új adókat pedig meg nem alapították meg, így az előírt bizonyítvány fel nem mutatható.

Megkezdik a kétszázalékos nemzetvédelmi adó ellenőrzését — a boltok airtájában. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, a pénzügyminisztérium a kétszázalékos nemzetvédelmi adó fokozott, szigorú ellenőrzését rendelte el. Az ellenőrzéssel megbízott pénzügyi tisztviselők a boltok airtájában minden bevett leigazolathatnak és megállapítják, hogy a csomag mit tartalmaz, s hogy a 2 százalékos nemzetvédelmi adót leróta-e? Ugyancsak jogában áll a pénzügyi közegeknek a piacokon végzett vásárlásokat is ellenőrizni, a 2 százalékos nemzetvédelmi adó alkalmazása szempontjából. Nyomatékosan hangsúlyozza a miniszteri rendelet, hogy a pénzügyi közegeknek a legtapintatosabban és a legudvariasabban kell fellépni minden esetben.

Közös postabélyeget ad ki Franciaország és Anglia. Anglia és Franciaország rövidesen közös postabélyeget adnak ki, mellyel újabb bizonyítékát adják a két ország szövetségének. A filatélia történelemben Franciaország és Anglia 1918-ban szerepeltek már közös bélyeggel, amit a csendes-óceáni Uj Hebrida szigetek számára adtak ki.

* **A Somes tartományi Kereskedelmi Utazók Céhe** Oradea-Nagyvárad, Rimanczy-u. 9. sz. a helyiségében folyó hó 18-án, szombaton délelőtt 10 órakor, határozatképtelenség esetén 19-én, vasárnap, ugyancsak 10 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. Ezután is felkérjük tagjainkat, hogy a gyűlésen a tárgy igen fontos voltára, teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Az EGE háztartási tanfolyama. Targu-Mures-Marosvásárhely. Saját tud. Az EGE marosvásárhelyi női háztartási tanfolyama 50 résztvevővel megkezdte működését. A résztvevők közül 17 a városból, míg harminchárman a megye különböző községeiből került ki. Az előadások tananyaga a háztartás, kertészet, sertéshizlalás, tejgazdaság, nevelés, ételmezés, csecsemő- és gyermekápolás köréből, valamint a háztartás köréből van összeállítva. A tanfolyam előadói dr. Schmidt Béla, dr. Horváth Jenő orvosok, Anghi Balázs, Orbán Julia, Domokos Jolán és Kuthy Polixéna. Török Mihály szovátai plébános három ösztöndíjjal tüzdött ki a tanfolyamot legsikeresebben végző hallgatók részére, amit a tanfolyam rendezőse köszönettel fogadott.

Hibakiigazítás. Lapunk május 16-iki számában az „Emlékeztető adófizetők számára” című közlemény második bekezdésének elején 1940. április 1. helyett 1934. április 1. olvasandó, mint ahogy ez a közlemény előző bekezdéséből is kiderül.

Milyen feltételekkel fogadja el a munkügyi minisztérium az idegen alattvalók kérvényeit? Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztérium elhatározta, hogy a jövőben csak abban az esetben fogad el idegen alattvalóktól származó kérvényeket, ha azokat közvetlenül az érdekeltek, vagy pedig megbízással felhatalmazott ügyvédek nyújtják be.

MEGHALT COOK, AZ ELFELEJTETT SARKUTATÓ. Párizsból jelentik: A Paris Soir közli, hogy dr. Frederic Cook fogorvos, előadó és sarkkutató, aki 1909-ben magának igényelte azt a dícsőséget, hogy ő járt első ízben az Északisarkon, most Porchesterben, Newyork államban, 77 éves korában agyvérzés következtében meghalt.

Rövidesen sor kerül a ghimes-fageti római katolikus templom felépítésére. Mercuria-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Megirtuk, hogy Gyimesbükki csángó nagyközség katolikus lakossága elhatározta, hogy a régi templom helyébe, a község szívében új templomot épít és addig is a plébánia épületében ideiglenes kápolnát létesít a község régi, kipróbált vallásos közönsége lelki szükségletei kielégítésére. György Lajos plébános aldozatkézsége és buzgólkodása folytán össze is gyűlt olyan összeg, amellyel az építkezést meg lehetett kezdeni, illetve a templom alapkövét le tudták tenni. Azóta, a nagy pénztelenség miatt, további munkálatokra nem kerülhetett sor. Most azonban már olyan alappal rendelkezik az egyházközség, hogy a templom anyagának beszerzésére gondolhat. Az anyagbeszerzéssel és a közel egymillió leit kitevő kőművesmunkálatokkal, melynek terveit Szőke gyimesi mérnök készítette el, Kovács Béla szögödi kőművesmestert bízták meg, kinek személye garancia a művészi kivitelre.

Tizenkét órát késött a segélygépkocsi — a vásárról lemaradt árusok pert indítottak a CFR ellen. Targu-Mures-Marosvásárhely. Saját tud. Harminc iparos a CFR aruszállító autóbusszokat a szászrégeni vásárra utazni. Az autóbussz azonban a várostól 19 kilométerre üzemzavar érte, úgy hogy nem tudott tovább menni. Telefonon es üzenet útján is segélygépet kértek a vásárra készülő iparosok, de a segélygép tizenkét óra múlva érkezett meg csak, amikor már az áruikat eladásra készített iparosok az országos vásárról lekéstek. A segélygéppel aztán a keresettől elmaradt iparosok kénytelenek voltak visszafordulni, miután az áruk átrakásával elkészültek. A károsult iparosok most a vasut, illetve az áruforgalmi osztály ellen kártérítéssel élnek.

Lezuhant a fék mellől egy vasutas. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Turnuseverin felé elindított vonatról lezuhant Eftimiu Ion fekező. Amikor a vonat a jözevárosi nagypályaudvarról a gyár város pályaudvar felé haladt, Eftimiu az egyik vagonról, a fék mellől a másik vagonra akart átmászni, de a sínek közé esett és a kerekek a ballábát teljesen kettévágták. A szerencsétlen ember nagy vérvesztéséget szenvedett. Súlyos állapotban vitték a kórházba.

Az egykori, sokatemelegetett

„Garasos”-hid

Környéken Nagyvaradon péntek reggel futótüzként terjedt el a hír, hogy a hid helyén megindult a kompforgalom. A környék lakói érthető izgalommal tördültek a hid nélkül maradt hidfőhöz, hogy tanui lehessenek ennek a történelmi eseménynek, — azonban legnagyobb csalódásukra és szívfájdalmukra bizony nem láttak egyebet álldogálni a Körös szélén mint egy egészen kicsi és egészen törékeny alkotmányú evezős csónakocskát. Megtudták aztán, hogy kissé korai volt az örömiük és időelőtt érkeztek a kompszentelésre, mert az árva lélekvesztő még csupán csak az üzembehelyezendő kompo előhírnökeként jelentkezett. A komp ugyanis papiron már befejezett tény; a város kiadta az összekötő járat bérletét s néhány napon belül már ténylegesen büszke drótkötél feszül a két part között s a Mississippi elegáns kompjaihoz hasonló testhezálló vízijármű száguldozik a hullámzó Körös hátán. A kis csónakkal egyelőre az új kompbérlő élelmes csemeteje halászik a kelni szándékozó aldozatokra. A májusi fürdő kilátásai miatt azonban nem nagyon tölönának a csónakhoz. Ha már eddig olyan türelemmel vártak, hát néhány napot igazán tudnak még várni. Különben ezt a várásí erényt még lesz idejük gyakorolni a „Garasos” hid palló nélkül maradt átkelőinek, mert tapasztalataik szerint a komp mindig a másik oldalon van, amikor át akar az ember menni rajta...

(Laky)

Világhírű
Torpedo-Mönus kerékpárok
Férfi, női és gyermek típusok.
Torpedó írógépek
BAZILLI-DEAK Oradea
Telefon! 35-36

Zürichi nyitás. Párizs 8.30, London 14.60, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrád 10, Bucuresti 237.

Sulyos szerencsétlenség egy biharmegyei erdőben. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délelőtt halálosvégű szerencsétlenség történt a Biharfüred melletti erdőszéleken. Dumitre Andrei 44 éves, Remec községbe való erdőmunkás, egy kitértőtt fa alá került. Koponyaalapi töréssel, haldokolva szállították be Nagyváradra. Dumitre Andrei életéről az orvosok lemondottak.

Szivenszurta magát egy aradi fatalemler. Aradról jelentik: Az Aradhoz közelfekvő Világos községben megdöbbentő öngyilkosság történt. — Pascu Viktor aradi erdőszeti főfelügyelő Adrian nevű 24 esztendő fia, akit szolgálati kötelezettsége szőlit Világosra, késével szívébe szurt és mire ráakadtak, nem volt benne élet. Pascu Adrian Kolozsváron végezte középiskolai tanulmányait s jogi, valamint bölcsészeti végzettséget szerzett. Bucusorokat nem hagyott hátra, így a halálbamenekülés okát csak feltételezni lehet. Azt gyanítják, hogy nagyfokú érzékenysége és idegessége érlelte meg benne a halál gondolatát. A túlfeszített tanulás megviselte idegét s bomlott idegrendszerrel nem érzett magában elég erőt ahhoz, hogy a ráváró kötelezettségeket teljesítse. Szülein kívül két testvére gyászolja. Az ügyesség tekintve, hogy bűntény nem forog fenn, a temetési engedélyt megadta.

Megkezdtek a helybenmozgósított személyzettel dolgozó ipari vállalatok ellenőrzését. Bucurestiből jelentik: Az országos kőolajbizottság a hivatalos lap április 11-iki számában közzölt rendelete kötelezi mindazokat az ipari vállalatokat, amelyeknél helyben mozgósított személyzet dolgozik, hogy állandóan tartanak raktáron fűtő- és olajanyagot olyan mennyiségben, amely 15 napra elegendő az éjjel-nappali üzemeltetés szükségleteinek fedezésére. Minthogy a fűtő- és olajanyagok a fenti célra való beszerzésére kitűzött határidő a pakura-beszerzés kivételével lejárt, a rendelet végrehajtásának ellenőrzésével megbízott szervek már megkezdtek működésüket. Felhívják a vállalatok figyelmét, hogy a büntetések, amelyeket az országos kőolajbizottság alkalmazhat, igen sulyosak.

Levágta a vonat a lábát a pályaudvaron egy szolgálatban levő csendőrnök. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Az éjszaka két óra körül megdöbbentő sulyos szerencsétlenség történt a nagyváradai pályaudvaron. Varban Joan 25 éves csendőr a vasuti pályatesten teljesített szolgálatot és ekközben, még eddig meg nem állapított körülmények között egy arra keresztülhaladó vasuti szerelvény elütötte és jobb lábát levágta. A szerencsétlenül járt csendőrt igen sulyos állapotban a csapatkórházba szállították.

Száztizenhétezer leit követelt a nyugdíjpénztár a nyugalmazott jegyzőtől — a bíróság elutasította a követelést. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Maresch János volt szörény megyei községi főjegyző, temesvári lakos annakidején végzést kapott a nyugdíjpénztártól, amely szerint nyolc éven keresztül nagyobb nyugdíjat szedett, mint amennyi megillette. A nyugdíjas főjegyzőt egyúttal arra kötelezte a nyugdíjpénztár, hogy térítse meg a többletet, száztizenhétezer leinyi összeget. Maresch János a nyugdíjpénztár végzése ellen fellebbezéssel élt, annyival is inkább, mert már nyolc évvel ezelőtt is per útján tisztázódott az őt megillető nyugdíjösszeg kérdése. Az ügyben most ítélezett a temesvári törvényszék. Maresch főjegyző jogi képviselőjeként dr. Fehér Kristóf ügyvéd, nyugalmazott táblai főbírók jelent meg. A bíróság teljes egészében helytadott a fellebbezésnek. Kimondotta a törvényszék, hogy a nyugdíjas illetmények kiszámításánál a lekhely a mérvadó s így nem helytálló a nyugdíjpénztár megállapítása, hogy téves kiszámítás folytán kapta Maresch a nagyobb nyugdíjat. Miután Temesváron lakik, nem a községi jegyzői, hanem a közigazgatási szolgálati rangja — elsőosztályú hivatalfőnök — szerinti nyugdíj illeti meg. Mareschnek ennél fogva nem kell a nyugdíjpénztár részéről követelt összeget megtérítenie.

Adományok. Puskás Lajosné (Remetea) 300 leit küldött a valaha jobb napokat látott asszony részére. Rendeltes: helyére juttatjuk.

Gazdáca talált a félmilliós ezüstréka-ba

Napokon keresztül rendkívüli izgalom uralkodott Nagyvárad bizonyos társadalmi rétegeinek hölgyköreiből. Nem a nemzetközi helyzettel állott kapcsolatban ez az izgalom. Az északi hadszíntér nagy végküzdelmei és a nyugati arcvonalon váratlanul kirobbant, hadseregeket elsöprő események, egy ország meghódolása, államfők és kormányok futása többé-kevésbé hidegen hagyták ezeket a köröket. A piaci árak ugrásszerű emelkedése, a fagyoszenetek vetéseket letoroló látogatása és a jövő egyre komorabb színekkel megjelenő rémképei kevéssé foglalkoztatták őket. Angyali nyugalommal hódoltak kedvteléseiknek továbbra is: a korzót és a klubok játéktérmeit éppoly cicomásan, éppoly kendőzötten és vélt értékeikbe vetett éppoly megrendíthetetlen hittel árasztották el, mint azelőtt.

De egy helyi esemény pillanatok alatt annyira kizökkentette őket lelki kerékvágásukból, hogy ekkora kedélyi kilengések forradalmak idején is alig tapasztalhatók.

Egy nagyvárad szücs ugyanis kiállított üzletében egy platina-rókát, ezzel a felirással: Ára 500.000 lei.

Futótűzként terjedt el a csodaszámba merő szücsipari remekmű kiállításának a híre. A helyi lapok részletesen megírták a nemes állat egész élettörténetét és a viszontagságokat, amelyeken át a híres-nevezetes prém, amelyből állítólag csak négy van a világon, Nagyváradra érkezett. A mérés üzleti számítású szücs e beszámoló szerint csakély 120.000 lei vámot fizetett érte, s többek között ez indokolja a félmillió leies árat is. És amerre járt az ember, utcán, klubban, társaságokban, mindenki a platina róka-prémről beszélt.

— Láttad? — kérdezték egymást a hölgyek. — Hát valami remek.

És a szücs üzletét valóságos megröhamozták az érdeklődők. Nemcsak azok, akiknek anyagi lehetőségei felérnek a félmillió leies róka tüneményes magaslataig, hanem olyanok is, akiknek egy közönséges, vacak 12 ezer leies róka is örök vágyalmuk marad. És egészen szegény kis fehéruépek is elmentek a szücshez megnézni a vagyontéző prémet, kis varróleányok és manikűrös kisaszonvok is ott settenkedtek az üzlet körül és egymást biztatták a bent, diszhelyen és kellő testőrséggel kiállított írha elé való járulásra. És a csodálkozás, az elismerés, az áhitat halk felkiáltásai hangzottak az állati bálvány előtt, sőhajok szálltak és ideges találgatások indultak, vajjon ki veszi meg a platina-rókát, kinek van ennyi pénze a mai világban és... ami mindennel fontosabb, ki lesz az a nő, akit férje, vagy hódolója ekkora ajándéokra érdemeit.

— Nem, — állapították meg a klubban az egyik hölgytársaság tagjai. — Ezt a prémet férj nem veszi meg... Ez a prém egy dúsgazdag barátára vár.

És állítólag fiatal leányok is akadtak, akik nyakukon érezték már a ritka róka földi maradványainak finom simogatását és zavaros dilemmák között ingadoztak egy prémvásárló álomlovag eljövételének esetére.

— Ah, ha ez a róka az enyém lehetne!...

Ez a sőhaj szállt felhőkbe sűrűsödve napokon át a szodomai örömeinek hódoló város felett. És az avatatlan szem előtt jelentéktelennek tetsző szürke állatbőr hírszámának ábrándja mellett elfakultak az élet egyéb örömeinek színes álmái. Az „összkomfortos” lakások, a mélytűző brilliánsok csábos képzetei is kártyavárként omlottak össze és porrá zúzódnak estek szét, nem is szólva olyan polgári eszményekről, amilyen egy kedves családi ház, egy kies fekvésű szőlőskert, vagy egy örökbecsű műalkotás... Mi ez mind a főutcai szücsnél kiállított rókaprémmel képest? Mert logikus, hogy ha ebből a prémből csak négy van a világon, akkor a földkerekség első hölgyeinek sorába lendül az, akinek ez a róka a vállára simul...

Ki lesz ez a boldog halandó? Találgatták: jólápol, piroskőrű ujjakon számlálgatták azokat a váradai hölgyeket, akiknek valamilyen kapcsolataik révén esélyük lehet. És egyesek nap-nap mellett elmentek a szücshez megnézni: megvan-e még a platina-róka?...

És egy szép napon csak hült helyét találták. — Ki vette meg?

A helyi szépségek gyászt öltöttek ezen a napon. Nem Nagyváradon vették meg a prémet. Bucurestiben akadt vevője.

Hogy ki ő? ... Csakugyan barát? Vagy valami

SPORT

Összeállították a román válogatottat Tizenöt tagu keretet jelöltek ki Magyarországon

Budapestről jelentik: A románok ellen kiálló magyar válogatott csütörtökön az ifjúsági válogatottal játszott edző mérkőzést, amelyet 4:1 arányban nyert meg. A magyar válogatott csapatot Ginzery dr szövetségi kapitány csak a román csapat összeállításának ismerete után jelöli ki abból a tizenöt játékosból, akiket csütörtökön jelölt ki. Ezek: Csikós (Ferencváros), Körmeny (Haladás), Pákozdy (Elektromos), Polgár (Ferencváros), Biró (Hungária), Szalay (Ujpest), Sárossi III. (Ferencváros), Dudás (Hungária), Király (Gamma), Kincses (Kispest), dr Sárossi (Ferencváros), Toldi (Gamma), Harangozó (WMFC), Gyetvai (Ferencváros), Szendrődy (Elektromos).

Bucurestiből jelentik: Tegnap összeállították

a Budapesten kiálló román válogatott „11”-ét, amely a következő:

David — Sfera, Lengher — Vintila, Juhász, Demetrovici — Bindea, Reuter, Barátky, Spielmann, Gh. Popescu.

A magyar válogatott végleges összeállítása.

Budapestről jelentik: Pénteken a szövetségi kapitány összeállította a végleges magyar csapatot a románok ellen:

Csikós — Pákozdy, Polgár — Szalay, Sárossi III., Dudás — Kincses, Sárossi dr, Toldi, Harangozó, Gyetvai. A szűkített keret többi tagja tartalék.

SZÍNHÁZ

Bókay János: Első szerelem

A tavaszi évad nagy színházi eseménye

Bókay János minden darabja messzehangzó sikert jelentett, nemcsak Pesten, hanem a többi turópai metropolisokban is. Az Első szerelem szerzője, akinek nevét már szárnyára vette a világhír, ebben az új darabjában is igazolja azt a magas rangot, amelyet rövid pár év alatt nyert el. Magasrendű izlés, mély írói felelősség, szókimondó bátorság, tökéletes színpadismeret és főlényes humor jellemzik az Első szerelem minden jelenetét. Korunk egyik legáltalánosabb szerelmi problémája áll a vigjáték középpontjában és ezt az író érdekesítő, izgalmas mese keretében mutatja be és viszi a megoldás felé. Csak természetes, hogy az Első szerelem minden egyes szerepe hálás, szép feladatot jelent az együttes számára. Fényes Alice, Beness Ilona, Kovács György, Nagy István, Tóth Elek, Hegyi Havady Nagy Ilona, Bodó György, Járjay Teri természetesen a legnagyobb lelkesedéssel készülnek szép feladatuk megoldására az új vigjátékban. Az Első szerelem kedden este 9, csütörtök este 9 és vasárnap délután 6 órakor van a váradai színház műsorán. Az újdonságot maga a szerző Bókay János rendezte és a közönség számára mindenkor ünnepet jelent, ha Bókay János európai viszonylatban is fémjelzett neve szerepel a váradai színlapon. Az első szerelem keddi bemutatója nagy színházi eseménye lesz városunknak.

— Fenség, fizetek! — olcsó helyárrakkal. A mult ciklus nagyszerű vigjáték újdonsága, Maugham ragyogó színpadi műve, ez a páratlan

Daudert Charlott,

a kedves, temperamentumos filmszínésznő otthonában, a zongora mellett pihenni ki a stúdió fáradságait

mesebeli herceg, aki könyörtelen szívet ostromol?... Vagy talán egy büszke, boldog vőlegény? Avagy talán... mert végeredményben még ez a feltevés sem lehetetlenség... egy roppant vagyoni, jónevű férj?...

Nem tudok választ adni a gyötrő kérdésekre. De volna egy szerény javaslatom. Az ilyen embert,

nul szellemes, mulatságos és tartalmas darab szerdán délután 5, és vasárnap délután 3 órakor van a színház műsorán olcsó helyáru előadásokban.

— **Földindulás.** Kodolányi János színműve a Földindulás, első olcsó helyáru előadás szombaton délután 5 órakor lesz teljesen a bemutatott előadás szerint és azoknak szereplőivel.

A VENDEGJÁTÉK MŰSORA:

Kedd este 9 órakor: **Első szerelem.** (Bókay János legújabb nagyszerű vigjátéka. Rendező: Bókay János. Főszereplők: Fényes Alice, Beness Ilona, Havady Nagy Ilona, Járjay Teri, Kovács György, Nagy István, Tóth Elek, Bodó György, stb. Premier bérlet 18. szám.)

Szerda délután 5 órakor: **Fenség fizetek.** (Először, olcsó helyáru előadásban.)

Szerda este 9 órakor román előadás.

Csütörtök este 9 órakor: **Első szerelem.** (Mádsodszor.)

Péntek este 9 órakor: **Klotild néni.** (Vaszary János és Losonczy Dezső énekes, zenés bohózata. Premier bérlet 19. szám.)

Szombat délután 5 órakor: **Földindulás.** (Először olcsó helyáru előadásban.)

Szombat este 9 órakor: **Klotild néni.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Fenség fizetek!** (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Első szerelem.**

Vasárnap este 9 órakor: **Klotild néni.**

Folyóirat-szemle

Megjelent a „Jóbarát” legújabb száma. A romániai magyar ifjúság nélkülözhetetlen folyóirata, a „Jóbarát” ebben a hónapban is kivételesen nívós, értékes és változatos tartalommal, izléses nyomdai kiállításban jelent meg. A lap gazdag anyagából kiemelhetjük a következőket: Veress Ernő: Hősök napja. — Reményik Sándor: Lagerlöf Zelma. — Brósz Ilona: A föld rejtett kincsei nyomában. — Lengyel Albert: Ki adott szárnyat a lenyugózó gondolatnak? — Fiala költőink (versek). — Domokos Pál Péter: Május: népszokások. — Könyvismertetés: Biró Vencel: Történelmi rajzok. (A régi Transsylvania.) — Ifj. Xántus János: Északi Odüsszeia. — Dávid László dr: Mária kongregáció. — Jelenvolt: Dáldalmas harangozás. — Cs. B.: Madéfalvi veszedelem. — R. J.: Kövess engem (könyvismertetés) — Biró Vencel: Az első diákév (folytatás). — Fejtörő. — Fakadó rügyek. — Szemtől-szemben. — A kitünően szerkesztett ifjúsági, havonként megjelenő lap megrendelhető a következő címen: Kolozsvár, Str. Kogalniceanu 2. Előfizetési ára egy évre 120 lei. Egyes szám ára 14 lei.

aki félmillió leit adott ezért a prémért, a platina-róka sorsára kellene juttatni... Meg kellene nyúzni.

Viszont ez mégsem lehetséges. Mert aki ezt a prémet megvette, azt ügyis megnyúzták már. Egy rókáról pedig két bőrt lehúzni nem lehet.

(j. b.)

Kicsinosított, virágos állomások és őrházak

*

Timisoara-Temesvár. Saját tud. A CFR vezérigazgatósága súlyt helyez arra, hogy minél csinosabbak legyenek a vasuti állomások és őrházak s körülöttük díszes virággyájak pompázzanak. Ez az utasokra kellemes benyomást gyakorol. Hogy pedig az állomásfőnököket és a pályafőnököket arra serkentsék, hogy minél izéesebben és csinosabban díszítsék a vasutállomásokat és őrházakat, a vezérigazgatóság a legszebb állomások és őrházak vezetőinek pénzjutalmakat helyeztett kilátásba. A vasutigazgatósághoz érkezett értesítés szerint négy elsődíjat tüzött ki a vezérigazgatóság, ezek mindegyike tízezer leiből áll. Kítűztek tizenkét további díjat — öt-ötezer leit — husz darab kétezeröttszáz leies és negyvennyolc darab ezer leies díjat. Így aztán elérhető lesz, hogy minden állomásfőnök és pályafőnök nagy gondot fordítsan a pályaudvarra, meg az őrház kicsinosítására, hogy a kellemes látvány, a virágok a vasutigazgatóság gondoskodása folytán felvidítsák, felüdítsék az utasokat — különösen a gondterhelt utasokat. S így fogjuk majd a mai, minden téren való versenyek és nagyversenyek közepette azt is megtudni: melyik a legszebb állomás, meg a legszebb őrház... A ma tudnivaló embere így aztán ezt is megtudhatja. És végül még egy jóindulata van a dolognak. Vasuti körök nézete szerint a jobban kicsinosított és felvirágzott állomások és őrházak nemcsak üdítőleg, hanem megnyugtatólag is hatnak. Minél nagyobb ugyanis a rend, a csfn s a gondosság a virágápolás terén, az utas — ugyebár — feltételezheti és remélheti, hogy ugyanolyan rendszeres, tel és alaposan intézik a forgalom, a szolgáltatás s így az utasok biztonsági ügyét is... S az utas: tényleg feltételezi és reméli, hogy jut erre is idő s ezt a reményt kelti fel benne a füstös kupé ablakán besűrűdő friss virágillat.

Schiff Béla

Váradhegyfoki prémontrei prépostság.

142/1940.

Oradea, 1940. május 4.

Felvétel a romániai prémontrei kanonok rendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-Váradhegyfoki prémontrei prépostság felvétel hirdet:

I. Először a rendi újoncok közé (novíciatúsba) olyanok részére, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi és lelkipásztori életre, tudomány, vagy művészet alaposabb művelésére, amely a szerzetesi hivatással nem összeférhetetlen, sőt amely a szerzetesi hivatás zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyer.

A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevél, amely igazolja, hogy tiszta katolikus házasságból született és nem vegyes házasságból. 2. Bérmentési bizonyítvány. 3. Baccalaureatusi bizonyítvány. 4. Román állampolgársági bizonyítvány. 5. Bizonyítvány arról, hogy a premilitár kötelezettségnek, vagy általában a katonai kötelezettségnek eleget tett. 6. Orvosi bizonyítvány. 7. Erkölcsei bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánosától. 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú.

II. Másodszor felvételt hirdet a jelöltek számára, akik a liceum, illetőleg a gimnázium valamelyik osztályát sikeresen végezték és ha felvételt nyernek, akkor, mint jelöltek a helybeli állami középiskolában a tanulmányaikat folytatják.

Szükséges feltétel, hogy tiszta katolikus és nem vegyes házasságból született, a plébános és a hittanár igazolja nemcsak a kérvényezőnek egyházas, vallásos érzületét, hanem az egész családi körnek kifogástalan lelkiületét vallás-erkölcsi szempontból.

A többi feltételt pedig esetről-esetre az illetőkkel fogjuk megvitatni.

Szilágyi M. Dózsa,

priorul regent al Prepoziturai Ordinului Premonstratens. — A Váradhegyfoki prémontrei prépostság kormányzó perjele.

Oradea, Str. Ciorogariu 12.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

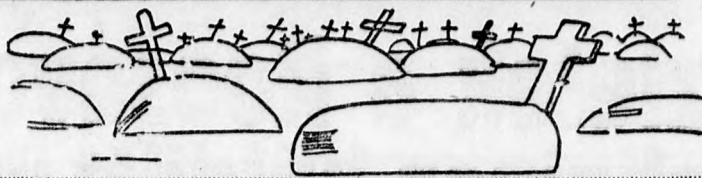
DORIAN: A HÁROM KIS ÖRDÖG

APOLLO: BÉGS DALOL, BÉGS TANGOL...

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította: FODOR VIOLA

18

Még mindig felhőtlen az ég, de a nap fénye már sötétvörösbe mélyül. Az árnyak megnyúlnak. A közelegette este csöndjében lassan lépdelünk az új Montfaucon felé, melyet az elpusztult régi falutól nem messze építettek föl. A falu főtucáján kicsi, világos házak sorakoznak egymás mellett. Hamarosan megtaláljuk a szerény szállodát, ahol az éjszakát akarjuk eltölteni.

Szobánk tágas és barátságos s a nyitott ablakon át beözönlik az este friss, hűvös levegője. Tulajdonképpen pompásan kellene aludnom a forró nap s a fárasztó kóborlás után. Én azonban nem tudok elaludni. Minduntalan fölhallatszik hozzánk az ivó vendégek beszélgetése s olykor meg is értem, mit mondanak, mert a falak nem túlságosan vastagok. A „prusians”-ekről — rólunk — beszélnek; a gazdaszony révén gyorsan értesültek róla, hogy milyen ország fiai szálltak meg itt erre az éjszakára. Izgatottan pattognak szavaik s egyre jobban beletüzesednek háborús emlékeikbe.

Késő éjszaka lehet már, amikor elnémulnak. Még hallok súlyos, döngő lépteket, ajtócsapkodást. Az udvaron egy kutya csörgeti láncát. Valahol autó rohan. Azután végre csendbe mélyül az éjszaka. Én azonban most sem tudok elaludni. Túlságosan közel van az elpusztult falu, közel vannak a romok s a súlyos emlékeztető erdők: Avaucourt, Malancourt, Montfaucon — vajjon nem hallatszik-e panaszos zúgásuk ide, ebbe a holdfényben derengő szobába?

És most újra látom a keresztet; a kis fekete fejfákat és a fehér márványkereszteket, sokat, megszámlálhatatlanul sokat, egyenes katonás rendben. De mi az, megelevenednek? Igen, alakot öltenek, némán oszlopokba fejlődnek s dermesztő hideg áramlik fehér köveikből. — Hiszen ez lehetetlen, menetelő keresztetek! — De mégis, most mindenik kereszt egy-egy arcot visel...

Valóban kiáltás hasított most az éjszakába? Felülök, — minden nyugodt. Talán én magam voltam az, az ébrenlét és álom peremén? Nézem a holdfénybe burkolt szobát, nézem a tapéta virágmintáját — rózsák, sárgás alapon...

Hosszú ez az éjszaka. De lassanként mégis földereng a hajnal, az új napnak sejtése.

Megkísérlem, hogy aludjak keveset, de azt hiszem, nem fog sikerülni. Akkor hát imádkozni fogok értetek, akik ott kinn nyugosztok, a kicsiny, fekete fakeresztek alatt.

Henri.

Montfaucon és Verdun között társaságkocsiosszeköttetés van. Akkor értesülünk erről, amikor korán reggel, gyaloglásra készen már elhagytuk szállodai szobánkat. Minthogy az autóbussz olyan útirányt követ, amelyen mi még nem jártunk, elhatároztuk, hogy visszautazunk vele Verdunbe.

Rajtunk kívül senki sem ül a kocsiban, amikor útnak indulunk. A vezető sovány, sötét-hajú, sárgásan sápadt, beesett arcú ember, nagy, erős kezekkel. Ruhája fényes es olajszagú. A kocsit rozoga, öreg alkotmány, ülésének viaszosvászon huzata repedezett, padlója szürke és poros, ablakai élénken zörögnek fakósárga rámaikban.

Búcsúzóul megegyeszer visszanezünk a régi Montfaucon romjaira.

Az országúton nagyobb iramot vesz kocsink s ide-oda dobál bennünket. Valósággal fellélegzünk, amikor az út emelkedik s merskeltebb menetűtemre kényszerít.

Malancourtban egy előttünk ismeretlen ut-

cába fordulunk be. Kérdezősködésünkre a vezető elmondja, hogy ez az út a Malancourt-i és Avaucourt-i erdőkön vezet keresztül. Beszedbe elegendünk, s amikor megtudja, hogy idegenek vagyunk, készségesen megmutatja és elmagyarázza a néki oly meghitt, otthoni táj nevezetéseit. Hat év óta járja már a Montfaucon és Verdun közötti utat s annak minden hajlását, fordulóját úgy ismeri, mint a tenyerét; már a világháború előtt is itt lakott s a nagy viadalban itt harcolt és vérezett. Sok nevet sorol fel: Halott Ember, 304-es magaslat, Pommerieux-hegyszoros, Camard-erdő, Véry-erdő, Esnes-i erdő —; s e nevek némelyikét véres irónnal vészték a húsába, az emlékezetébe. Négyyszer súlyosan sebesült; több könnyebb sebet kapott, amelyek lehetővé tették, hogy a front közelében maradjon; volt úgy, hogy betemette a föld és volt, hogy gázmérgezést szenvedett. Ezek után nem csodálkozunk, hogy olyan fakó, beesett az arca s olyan elhanyagolt a külseje!

Most kissé lassabban vezet s közben jobb térdén fölhúzza a nadrágját: lőtt sebek nyomai borítják végig a vékony lábszárat. Hogyan is tudja nap, mint nap újra végigjárni ezt az immár megbékélt vidéket, amelyen egykor annyi fájdalomt és borzalmat kellett végigszenvednie?

Valamit előhúz a mellényzsebéből s megmutatja: egy rézpénz; 1864-es évszám van rajta s ez a felírás: „K. und K. österreichische Scheidemünze, vier Heller.”

— Az egyik, általunk elfoglalt lövészárokban találtam — meséli, — a 304-es magaslaton, amikor ott a hajnali szürkület előtt „berendezkedtünk.” Azóta talizmánként állandóan magammal hordom.

Kezébe veszi és elgondolkozva forgatja.

— Forró napok voltak azok! — mondja súlyosan. — Lángszórókkal támadtak bennünket. A lángszóró a legszörnyűbb, maga a pokoll

Arca eltorzul, szeme tébolyultan lobog. Kezemen összeszorítja fogait s kezével olyan mozdulatot tesz, mintha valami borzalmas képet akarna elhessegetni a szeme elől. Majd újra forgatja a pénzdarabot és sokáig nézi. Azután hirtelen felém nyújtja:

— Fogja, Madame! Tegye el emlékül. Ez mindig emlékeztetni fogja majd a hazámra, Verdunre...

Elfogadom, mint drága ajándékot és úgy is fogom megőrizni.

Avaucourtban rövid időre megállunk. Itt sem száll fel senki s így csakhamar tovább megyünk. Lassan haladunk át a falun s Henri, a vezető, megmutatja a helység nevezetességét: a háborús emlékművet. Magas, régi kovácsoltvas kereszt ez, mely már a világháború előtt is ott állt a falu főterén, de a háború alatt részben elpusztult. A falusiak később újra helyrehozták és a városháza előtt állították fel, immár mint háborús emlékművet.

Avaucourt-tól nem messze francia katonatemetőre hívja fel a figyelmünket Henri. Tulajdonképpen nem is találhattunk volna jobb vezetőt nála. Mindent készséggel megmutat és föl sem veszi, ha a leglassabb tempóban kell is vezetnie, hogy nekünk — élénk taglejtésekkel — valamit megmagyarázzon. Közben a térdével irányítja a kormánykereket. Néha meg is állítja a kocsit s mi kiszállunk vele együtt. Ezenkor elvezet bennünket egy-egy német temetőbe, mely magánosan áll a gránátöltésekkel szagadt vidéken. Némely hantot kicsiny farács kerít körül; egy-egy sír fejénél viharvert fakereszt örködik. Neveket azonban nem találunk ezeken a keresztteken.

LEGUJABB

Részletek a Roosevelttel által Mussolinihez küldött üzenetből

Felhívás, hogy Olaszország ne lépjen az európai háborúba. Angol ajánlat az olaszoknak Gibraltár semlegesítésére

Newyorkból jelentik: A Newyork Times részleteket közöl Roosevelttel Mussolinihez intézett üzenetéből. A lap tudni véli, hogy az üzenet nagy általánosságban ismerteti aggodalmait a háború további kiterjedése miatt és felkéri Mussolinét, hogy vessen latba Olaszország minden befolyását a háború kiterjedésének megakadályozására. A felhívás gyakorlati értelme az, hogy Olaszország ne avatkozzék be az európai háborúba.

Belgrádból jelentik: A Politika jelentése szerint Roosevelttel Mussolinivel Angliának azokat a végső ajánlatait, amelyekkel London lehetővé akarja tenni Olaszországnak távolmaradását a háborútól. A lap szerint az ajánlat két leglényesebb pontja az, hogy Gibraltárt semlegesítik, Málta hovatartozásáról pedig népszavazást rendelnek el.

Japán-amerikai tárgyalások Holland-India semlegességéről.

Washingtonból jelentik: Horinucsi japán nagykövet háromnegyedórás megbeszélést folytatott Hull külügyminiszterrel. A megbeszélés tárgya az általános, de különösen a távolkeleti helyzet volt. Horinucsi kijelentette, hogy a megbeszélés az ő kezdeményezésére jött létre anélkül, hogy kormánytól erre utasítást kapott volna. Megismételte Arita külügyminiszter kijelentését a holland-indiai statusquo fenntartásáról és bejelentette a holland kormánynak Tokióban tett nyilatkozatát, mely szerint a holland-indiai csapatok elégségesek a rend fenntartására. Közölte végül, hogy a japán kormány és közvélemény ilyen feltételek mellett nem látja veszélyeztetve a holland-indiai statusquot.

Megegyezés készül a két nagy amerikai párt között.

Newyorkból jelentik: Politikai körökben olyan hírek keringenek, hogy az USA két nagy pártja, a demokráta kormánypárt és a köztársasági ellenzék között bizalmas tanácskozások folytak az elnökválasztási harc vetélkedéseinek kikapcsolása céljából. Az európai események lényegesen csökkentették a belpolitikai ellentéteket a két nagy párt között és nem lehetetlen, hogy megegyezés jön létre közöttük.

Arcúhirdetések

Adós-vétel

szavanként 3 lei

Különféle butorok
eladók. Oradea-Nagyvárad, Str. Codrilor 11.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó
2 szobás lakás melék-helyiségekkel. Oradea-Nagyvárad, J. Ciordas 38. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Magános dísebb nő
vagy férfi nyugodt otthon és gondozást kapna kis családnál. Lehet nyugdíjas is. — Cim a kiadóban.

Főzőnőnek
vagy házvezetőnőnek menne középkorú aszszony. Burikné, Oradea-Nagyvárad, Str. Simeon Bărnutiu 30. sz.

Mázoló tanuló
felvétetik. — Szép szuterin lakás kiadó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Moldova 22. szám.

CENZURAT

mány a két párt koalícióján nyugodna.

Narviknál tért nyertek a szövetségesek.

Stockholmból jelentik: A norvég hivatalos hadijelentés szerint a szövetséges és norvég csapatok a Rana-fjord környékén szilárdan tartják állásaikat. Narvik környékén a szövetségesek tért nyertek. Az itt bekerített német csapatok zöme visszahúzódott a Narvik környéki hegység irányában. Péntek reggel Narvik vidékéről erős német légi tevékenységet jelentenek.

Ujabb hivatalos jelentés szerint Rana-fjordnál a szövetségesek visszavonultak.

Stockholmból jelentik: A norvég főparancsnokság péntek délelőtti hivatalos jelentése szerint a német csapatok szerdán este támadást intéztek a Rana-fjord ellen. Az itteni szövetséges csapatok a támadás elől tervszerűen és teljes rendben visszavonultak. A Rana-fjordtól délre egy norvég század szintén kénytelen volt visszavonulni.

A Norvég Távirati Iroda, amely a hadijelentést közli, hozzáfűzi a jelentéshez, hogy a szövetséges és a norvég csapatok visszavonulása teljesen a haditerveknek megfelelően történt.

A Maasnál a helyzet nem változott.

Londonból jelentik (Reuter): Louvain városban csütörtökön elkezdett harc tombolt. Legujabb — de eddig meg nem erősített hír szerint — az angol csapatok kiszorították a németeket a városból. A Maas mentén áll a kemény harc, de újabb nagyobb támadást nem jelentenek. A szövetséges csapatok Namur és Sedan között újra csoportosítva és megerősödve készen állnak újabb támadások megakadályozására.

Párizsból jelentik: A Havas iroda jelentése szerint Namur és Sedan között a helyzet csütörtökön nem tüntetett fel semmi haladást a németeknek a Maason való szerdai átkeléshez viszonyítva. A harcok továbbra is folynak, ha nem is azzal a hevességgel, mint két nappal ezelőtt. A Maasnál a

helyzet nem változott. Ebből azonban nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a németek előnyomulása megakadt. A harc tér nem változott, az ellenfél azonban nem intézett nagyobb támadást. A németek is felhasználták a csütörtöki napot, hogy lélegzethez jussanak és erősítéseket küldjenek.

Kölnnél ellenséges repülők bombázták.

Kölnből jelentik: A Német Távirati Iroda lapjelentések alapján közli, hogy 17-ére virradó éjszaka ellenséges repülőgépek bombázták Köln. Néhány ház megrongálódott. Egy ember meghalt, egy megsebesült. A legtöbb bomba a város területén kívül, nyílt helyen esett le, a kár csekély. A légvédelmi útegek elűzték az ellenséges repülőgépeket.

Száz kilométer szélességben áttörték a Maginot-vonalat a német csapatok Namur összes erődei elestek. A Dyle-állásokat is elfoglalták

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda): Péntek délután három órakor jelent a német véderő főparancsnoksága:

— A német hadosztályok Namur és Louvain között elfoglalták a rendkívül módon megerősített Dyle állásokat. Namur összes erődei elestek.

— Délén, a Sedan-Mobeuge vonalon csapataink száz kilométer szélességben áttörték a Maginot-vonalat és a rendetlenül visszavonuló ellenséget szakadatlanul üldözik. Eddig tizenkétezer hadifogoly, köztük két vezénylő tábornok és egyelőre megszámlálhatatlan ágyú és harci-kocsi került birtokunkba.

— Dunkerque felett hat német repülő légitűzést vívott a legujabb típusú angol bombavető repülőgépekkel. A német repülők az összes angol gépeket lelőtték, anélkül, hogy maguk veszteséget szenvedtek volna.

— Dunkerque előtt, a csatornában egy angol torpedórombolót elsüllyesztettünk, egy kereskedelmi hajót bombáink súlyosan megrongáltak.

Oroszország jegyzéke a francia, angol és olasz kormányokhoz a Balkán békeje érdekében

Belgrádból jelentik: A belgrádi Pravda moszkvai jelentése szerint Oroszország közölte a francia, angol és olasz kormánnyal azt az akaratát, hogy a Balkán békéjét minden körülmények között tiszteletben tartásák. A lap szerint a szovjet, állítólag, minden lépést, mely bármely balkáni államot érne, a szovjet elleni kihívásnak tekintene és ilyenkor minden körülmények között szembefordulna. Ezt a híradást nehéz ellenőrizni.

Az idegeneket jelentkezésre szólította fel a belgrádi prefektúra.

Belgrádból jelentik: (Avala.) A belgrádi prefektúra rendeletileg felszólította a jugoszláv fővárosban tartózkodó idegeneket, hogy jelentkezzenek és személyazonosságát irataikat hozzák magukkal. Az intézkedéssel a Belgrádban tartózkodó idegenek számát akarják megállapítani.

Hivatalos cáfolat a jugoszláv mozgósításról szóló hírek ellen.

Belgrádból jelentik: Az Avala hírszolgálati iro-

dát hivatalosan fölhatalmazták annak a külföldön elterjedt híreszteléseknek a megcáfolására, amelyek szerint Jugoszláviában elrendelték volna a mozgósítást. A jugoszláv kormány legutóbbi minisztertanácsán ebben a kérdésben semmiféle elhatározás nem történt és így az erre vonatkozó hírek is alaptalanok.

Svájc fenyegetésének az emlegetése mögött újabb háborukiterjesztési szándékok látnak a németek.

Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter azt írja, hogy a plutokráciák nem tértek el megsemmisítési szándékuktól. A jelekből arra kell következtetni, hogy Churchill élete legnagyobb hazárdjátékába fog a borzalmas áldozatokra való tekintet nélkül. Az ellenség táborában gyanus makacssággal egyre Svájc fenyegetését hangoztatják és ez a nyugati hatalmak újabb háborukiterjesztési terveire vezethető vissza. Németországot azonban ezek az új sötét szándékok éppoly kevésbé lepik meg és éppoly készen találják, mint Hollandia és Belgium esetében, mely országokból az ellenfél betörést tervezett a Ruhrvidékre.